

1. 01 — PRVI KONTAKT

Svemir: poslednja granica.

Ovo je putešestvije nuklearnog broda Gagarin.

Njegov stalni zadatak je da istražuje i mapira neobične nove svetove, da pruži ruku Zemljinog prijateljstva svoj našoj socijalističkoj braći sa one strane neba, i da hrabro širi temeljne principe dijalektičkog materijalizma gde nijedan čovek nije kročio.

Kapetanov dnevnik, 21.1.2168. 09:00 časova

Posle sedamdeset dana putovanja, izgleda da nam se sreća konačno osmehnula: naleteli smo na prvu planetu koja pokazuje znake visoke civilizacije. Senzori ne pokazuju da civilizacija na površini, ukoliko postoji, koristi radio-komunikaciju, ili makar ne onakvu kakvu moderno društvo poznaje. Ipak, ne gubimo nadu: tragovi gradova ili sličnih megastruktura, iako blede, vidljivi su golim okom. Da li ćemo susresti civilizaciju zalutalu stranputicom posttehnološkog agrokomunizma, ili ostatke dekadentnog kapitalističkog sistema? Možda nešto sasvim različito, sad kad je svemir beskrajan i dostižan, i kada ni nebo, plavo Zemljino nebo detinjstva ljudske civilizacije, više nije granica?

Sve, samo ne užas poput telepatskih stonoga sa Prociona. A o virusu koji je Gagarin pokupio od Velike Računske Mašine sa Tau Cetija već smo rekli šta smo imali.

Beleška: politički komesar Spaček prijavio je ponovnu pojavu memetičkih oglasa za bizarnu pornografiju i medicinska sredstva u sistemima interne komunikacije. Tehnički oficir Duganov će morati da se postara za ovo jednom za svagda.

Posadi je podeljena po čašica votke marke „Atomka“. Za tri sata povešću četvoročlanu izvidnicu na površinu planete.

Za domovinu,

Kapetan Jakov Georgijevič Kirov

Dnevnik političkog komesara, 21.1.2168. 13:10 časova

Sa žalošću izveštavam slušaoce ovog dnevnika o tragičnom kraju poslednje ekspedicije Kapetana Kirova. Po Pravilu službe, preuzeo sam komandu, i naredio hitno udaljenje iz orbite ove proklete planete. Sve pojedinosti utvrdiće istraga po okončanju zadatka NB Gagarina i povratku u matičnu luku Novolenjinsk – Uranski, ali na ovom mestu izdvajam razumljivije isečke iz komunikacije pokojnog Kapetana Kirova i njegovog tima sa brodom.

Fragment 1

...za sada potpuno normalno. Oblast koju smo posetili podseća na neke od javnih parkova na Zemlji. Na prvi pogled delovao je savršeno održavano, ali odmah je postalo jasno da o vegetaciji nalik Zemljinoj ne može biti reči. Tlo je potpuno prekriveno paperjastim rastinjem nalik na mahovinu, po svoj prilici genetski modifikovanim tako da ne može postići visinu iznad nekoliko centimetara. Više rastinje pojavljuje se sporadično, u urednim razmacima. Čini se da je cela kopnena površina planete ovako uređena, što ukazuje na superiornu tehničku sposobnost tvoraca ove čudesne bašte. Bliže posmatranje jednog od šumaraka je prioritet za...

Fragment 2

...smo i jedan bazen ozidan materijalom koji podseća na kamen, ali deluje previše precizno sečen i oblikovan. Ovaj senoviti prostor dopunjuje jedna glatka klupa od istog materijala, veličine takve da čovek može udobno sesti. Poslednji deo nalaza dao je i prve naznake o izgledu stanovnika ove neobične planete, i ne možemo ne primetiti da su upadljivo nalik ljudima: dve noge, dve ruke, i glava sa dva oka, dva uha, nosom i ustima. Ovo temeljimo na figuri koja bi mogla predstavljati igračku ili ornament, a koju smo našli u grmlju uz bazen i klupu. Visoka je oko četrdeset centimetara, a instrumenti sugerišu da je najverovatnije napravljena od pečene gline. Lik koji predstavlja je verovatno nekakva očinska figura, ako je suditi po bradi i brkovima. Lik je

predstavljen obučen, i to u nekakvu rustičnu odeću. Na glavi nosi šiljatu kapu bez oboda, a u ruci predmet nalik na lulu, međutim nam je svrha ovih predmeta, kao i ovog prikaza, u ovom trenutku nedokučiva. Da li se radi o kakvom religijskom artefaktu, predstavi poljskog duha ili božanstva? Kakve ćemo li misterije još otkriti na ovoj neobičnoj planeti? Šta nam to može reći o našem shvatanju...

Fragment 3

...i konačno se zagonetka ove planete razrešava pred našim neverujućim očima. Izviđanje najbliže strukture dalo je neočekivane rezultate: pogledali smo u iskrivljeno ogledalo. Stvorenja koja smo zatekli mogla bi se nazvati ljudima – ako je suditi po prvim analizama, morala bi se tako nazvati – ali, otkud oni ovde? Ono malo što sada znamo teško može potvrditi pretpostavku da se radi o uzvišenim arhitektima čudesnih vrtova poput ovog. Medicinar izvidnice, doktor Lenart Davidovič Hurikov, izneo je na osnovu posmatranja iz daljine dijagnozu Prader-Vilijevog sindroma za sve tri uočene jedinke, verovatno posledica ukrštanja bliskih...

Fragment 4

...uistinu nam je još ranije moralo postati jasno da se ovde ne radi ni o čemu drugom, do o zoološkoj bašti stvorenoj radi naučnog istraživanja, u boljem slučaju, ili, u gorem, radi zabave jedne dekadentne kulture. Na osnovu do sada uočenog,

uključujući i ostatke napredne optičke opreme ugrađene u lažno rastinje i kuće ovih nesrećnih stvorova možemo zaključiti da celo naselje predstavlja transplant sa Zemlje devetnaestog veka preneto ovde ko zna kakvim sredstvima. Ovo je učinila civilizacija koja više ne postoji, sa motivima koje ne možemo u potpunosti da dokučimo. Zar je ovaj relikv zenita kapitalističkog poretka najbolji egzemplar ljudske civilizacije koji su mogli naći? Degenerisani, rudimentarni jezik kojim se ova stvorenja služe podseća na engleski, ali...

Fragment 5

...ali, dovraga, ja sam lekar, nisam kapetan! Kapetan je, međutim, morao da zna da englesko društvo u devetnaestom veku nije ni izbliza bilo dostiglo nivo klasne svesti potreban da bi prihvatilo ruku mira pruženu u ime bratstva među narodima. Kapetan leži u mom krilu, glave raspolućene policijskom palicom, dok čekamo da gnusne karikature bobija provale u ambar gde smo se sklonili. Poslednji pozdrav, Lenart Davidovič Hurikov.

Dnevnik političkog komesara, nastavak

U skladu sa pravilom službe, izveštavam da je na mesto verovatne pogibije kapetana Kirova dejstvovano jendom stomegatonskom bombom. To je bilo jedino logično rešenje.

2. 02 — SAN

Marko je ležao u svom krevetu i snažno stezao jastuk. Jastučnica je bila iscrtana slikama planeta, satelita i sunca. Tiho je jecao. Prošlo je već nedelju dana od kako ga je napustio njegov otac. Sahrana je prošla, rodbina otišla, a on, on je ostao sam. Svoju ljubav za astronomijom nasledio je od svog oca. On je bio profesor fizike u srednjoj školi, ali je njegova prava struka bila astrofizika. Od njega je naučio toliko toga o planetama, zvezdama i galaksijama. Iako je Marko znao da postoje milijarde galaksija i planeta, kao i sedam milijardi ljudi živi na našoj planeti, on se nikada nije osećao toliko usamljeno. Imao je osećaj da su ljudi oko njega udaljeni kao da su na drugim planetama. Nije postojao niko kome bi mogao da kaže kako se stvarno oseća i koliko mu zaista nedostaje otac.

Pošto nije mogao da spava Marko je izašao u dvorište kuće. Tu je šetao dok nije došao do drveta jabuke. To drvo je zasadio njegov otac kad se on rodio. Uvek mu je govorio „neka tvoja mašta i tvoje znanje raste kao i ova jabuka“. I tako je legao ispod drveta i počeo da razmišlja o svim tim udaljenim zvezdama. Da li smo zaista sami u ovom ogromnom univerzumu? Iako je tek pošao u gimnaziju, znao je dosta o tome šta je potrebno da na nekoj planeti nastane život. I nikada nije zamišljao vanzemaljce kao bića sa dve noge, trupom, dve ruke i glavom na kojoj se nalaze usta, nos i dva oka, a jedino što se razlikuje od ljudi su

špicaste uši ili nekakvi rogovi. On je bio uveren da, sa bilo koje planete da dolaze, vanzemaljci moraju biti mnogo drugačiji od nas.

I dok je tako ležao na travi zagledan u zvezde učinilo mu se da je video zvezdu padalicu. Naravno, on je znao da su to u stvari meteori, velike stene što lutaju galaksijom, kao psi bez vlasnika. Ali ovo nije bio uobičajeni meteor. Činilo se kao da pada veoma sporo, mnogo sporije nego što bi trebalo. Odjednom je shvatio da se ova zvezda padalica približava njemu. Svetlosni trag je zaparao ovu noć bez meseca. Marko nije mogao da veruje da se ovo zaista događa. Nešto je palo veoma blizu njega, najverovatnije mali meteor. Kada je izašao iz dvorišta i dotrčao do mesta pada, koje je bilo na jednoj poljani, video je mali metalni objekat. Objekat je bio tek nešto viši od njega i bio je sferičnog izgleda. U stvari, pomislio je, objekat nije toliko mali, ali je sigurno previše mali da bi bio vasijski brod. Možda je u pitanju neki tajni vojni projekat, bespilotni dron koji se srušio sa velike visine.

U tom trenutku na objektu su se otvorila vrata. Vrata. Šta bi drugo moglo da bude. Iz objekta se probijala plavičasta svetlost. Marko je žmirkao kako bi mogao da vidi unutra, i u početku, nije video ništa. Od jednom, kroz svetlost se ukazao obris nekog bića. Srce je prestalo da kuca. Marko je jedva disao. Kada je potpuno izašlo iz broda, malo stvorenje je leglo na travu. Ovo biće, ovaj vanzemaljac, bio je dugačak samo dvadesetak santimetara. Imao je nešto što je ličino na izduženi trup i tri para udova. Na svakom je imalo po tri prsta ili pipka, šta već. Marko je počeo normalno da diše i prišao je blizu ovom biću. Malo pre ga nije bilo strah, srce je

stalo od uzbuđenja. Biće je imalo majušnu glavu sa dva para očiju, jedan veći i jedan manji par. Biće je izgledalo kao da je u bolu, ali Marko nije mogao ništa da uradi. Nije znao ništa o njegovoj anatomiji i da li uopšte može da diše u našoj atmosferi. Ovo plavo-ljubičasto biće počelo je da ispušta tihe zvuke, slične jaukanju mačeta. Marko ga je držao u naručju.

Posle nekoliko minuta Svemirko, kako ga je Marko u trenutku nazvao, izvadio je malu kuglu iz svog krzna. Gugla je bila velika tek jedan santimetar. Marko se pitao šta bi to moglo biti. Ubrzo je Svemirko pritisnuo nešto na kugli i ona je zasvetlela. Tada se pojavila trodimenzionalna slika. Kugla je je bila projektor holograma. Marko je znao da vanzemaljci, ako nas ikada posete, neće odmah moći da komuniciraju sa nama rečima, pa čak ni simbolima. Umesto toga Svemirko je komunicirao sa njim onako kako je mogao. Sa trodimenzionalnim snimcima.

Prvo mu je pokazao njegovo sazvežđe, pa solarni sistem iz kojeg dolazi i na kraju planetu sa koje je. Nastavio je sa snimcima ogromnih gradova koji su išli visoko u nebo, elipsaste kule i grandiozne piramide. Između ovih monumentalnih zgrada prolazile su mnoge letelice razolikih oblika. Nizale su se slike i snimci mnogih mašina, zgrada i živih bića. Posle toga pojavila se slika nekoliko bića nalik Svemirku. Jedno biće, najverovatnije baš Svemirko, stajao je pored bića slične veličine. Samo to biće je bilo drečavo zeleno sa okruglim naranžastim tufnama. Pored njih nalazilo se nekoliko još manjih bića, od kojih su neka, po bojama,

ličila na Svemirka, a neka na ovo drugo biće. To je njegova porodica, shvatio je Marko.

Posle nekoliko minuta prizori su postali drugačiji. Snimci razaranja i uništenja. Zgrade i celi gradovi nestajali su u strašnim eksplozijama. Svemirski brodovi uništavali su jedni druge, kako u atmosferi planete, tako i u svemiru. Na kraju, u ogromnoj eksploziji, nestala je cela planeta. Marko opet nije mogao da diše. Suze su mu same krenule. Cela planeta, sva živa bića na njoj, kao i cela populacija Svemirkove vrste nestala je u jednom sumanutom trenutku. Svemirko je bio sam. Jedino biće u celom ovom univerzumu koje je Svemirko imao bio je baš on.

Kugla, koja je prikazivala holograme, prestala je to da radi i vratila se u pređašnje stanje. Svemirko ju je vratio u svoje krzno. Ležao je u Markovom krilu i ispuštao tihe zvuke. Marko ga je gladio po stomaku i čvrsto držao. Kada su se pojavili prvi znaci nastupajućeg jutra Marko je zamišljeno gledao u daljinu. Odjednom je shvatio da se temperatura tela ovog bića smanjuje. Pogledao je u njega, ali on se nije pomerao. Marko je nastavio da drži čvrsto i mazi njegovo krzno. Osetio se tako samo. Kao da je jedino biće u celoj ovoj ogromnoj vasioni. Na horizontu svanjivao je novi dan, a Marko je tiho jecao i bio sam, tako sam. Umor ga je konačno savladao i potonuo je u san.

3. 03 — RUDI

– Gospodo, moliću vas za tišinu. Situacija je problematična, ali, mislim da sam pronašao rešenje. Ako budemo radili kao tim, verujem da možemo usmeriti brod nazad prema Zemlji. A kasnije, pa videćemo... Za početak, pogledajte one dugmiće na kontrolnoj ploči. Neko bi trebao pritisnuti onaj veliki žuti, a u isto vreme neko drugi bi morao držati crveni na suprotnom kraju. Ja bih onda povukao ovu ručku i promenio kurs. Šta kažete? Ništa? Znam, znam, znam. Ne verujete mi. Ipak sam ja obični pas. Ta neka sam, ali zapamtite, ja sam vam jedina nada! Šta kažete? Hoćemo li raditi kao tim? – završi Rudi, pas lualica spletom nesretnih okolnosti i pas astronaut spletom još nesretnijih okolnosti, gledajući posadu svemirske letelice Vavilon.

Mačka je nepomično režala u čošku, guska je skakala pokušavajući da pronađe vrata, dok je muva lenjo stajala na OPEN THE DOOR dugmetu i glumila nezainteresovanost. Niko ga nije slušao. A i da jesu, niko ga ne bi mogao razumeti. Nije znao da govori mačji. Ni gušćji. A o zunzarskom da i ne pričamo. Nije da nije pokušavao, ali reči jednostavno nisu izlazile iz njegovih psećih usta. S druge strane, umeo je da sluša. Kada je obuka završila već je sasvim dobro razumeo svoje saputnike. Kao i svoje tamničare. Nažalost, nedovoljno dobro da na vreme shvati kako od svečanog dočeka neće biti ništa. To su i njegovi sapatnici tek nedavno shvatili.

Od lajanja nije bilo vajde. Tapkao je nogama i pokazivao prema dugmićima. Ništa. Gurkao je ostale životinje prema kontrolnoj ploči, mahao repom, vrtio glavom. I dalje ništa. Već je i sam počeo režati kada se začu neka škripa. Mjaukanje prestade, kao i zujanje, gakanje, brektanje, frktanje... a onda otpoče još jačim intezitetom. Nešto se dešavalo. Neko im je udarao u letelicu. Vanzemaljci, pomisli Rudi sa strepnjom. Čuo je to ime bezbroj puta za vreme obuke, uvek u nekakvom šaputanju, neverici, strahu. Kakva su to biće kad ih se čak i ljudi plaše. Rudi ih nije želeo upoznati, a čini se da su njegovi drugovi delili ista osećanja. Mačka se sada stopila sa zidom i tiho gundala sebi u bradu:

– Da, da, samo tako. Ne miči se. Ne pokazuj strah. Neka pojedu ove klipane umesto tebe. Da, da, njih će da pojedu, tebi će da poštede. Možda ti i ostave malo. Gusku, možda. Da, da, guska im se sigurno neće svideti.

Za to vreme pernato stvorenje je divljalo po prostoriji:

– Pušćaj, pušćaj! Gde su vrata? Aaaa, pušćaj!

– Glupa gusketino – zujala je muva – ne diraj tu kantu sa vodom. To postaviše bogovi u osvit vremena da se imademo gde napojiti i okrepiti. Šta se ovo danas dešaje, niko nikog ne poštuje. Eh, nije tako bilo pre deset dana. Ostav' tu kantu! Psu, reaguj!

Ali Rudi se više nije obazirao na njihova trabunjanja. Koraci su se sad već čuli iz susednog sektora. Neko je ušao. Moraće nešto da smisli.

– Znam! – zalaja – Moramo ih nekako preplašiti. Hajde, moramo izgledati što strašniji – objašnjavao je nogama, ušim,

očima, repom – Hajde mačak, skoči na mene, a ti gusko, na mačka. Hajmo, dođi mačak!

Krenuo je prema vibrirajućem klupku od dlaka, no mačka frknu, krenu da beži i sudari se sa guskom. Guska zatetura, jednim krilom obori kantu, drugim pritisnu tipku OPEN THE DOOR, a sa njime i zunzaru.

– Pogiboh! – reče muva i ispusti dušu.

Vrata se otvoriše i pozdravi ih svemirsko crnilo. Rudi se uhvati zubima za neku ručku, a mačka za Rudija. Ali budalasta guska to jedva dočeka, te poleti kroz vrata poput kakva orla u susret nepreglednom vodiku. Jedan trenutak se činilo kako se sprema da ključne sićušnu, žutu mrlju poput zrna kukuruza, da bi se već u sledećem trenutku izgubila ko zna gde, možda u sazvežđu Guske, ako takvo uopšte postoji.

Verovatno bi i ostali putnici završili tamo da ručka na kojoj je pisalo CLOSE THE DOOR nije pod težinom snažnih psećih zubi prevagnula na drugu stranu.

No, vanzemaljci su i dalje bili tu. Čuli su se iz Sektora 2.

– Hajdemo do tamo da ih prepadnemo. Imaćemo psihološku prednost – reče Rudi mački koja se dotad već vratila u svoje staro kukavičko čoše.

– Dobro, prokletinjo. Odoh sam!

* * *

Našao ih je u Sektoru 2, sam i uplašen, ali još uvek na nogama. Ogromni mišići su podrhtavali na telu osmonoge grdosije. Podrhtavali su i Rudijevi, ali od straha, te on brže bolje zbrisa pred naletom čudovišnog stvora, potpuno zaboravivši na svoju psihološku prednost.

Trčao je i trčao, ne zaustavivši se ni pred rupom u letelici kroz koju su uljezi ušli. Odjednom se nađe u tuđinskom svemirskom brodu. Za upravljačem se ispružio kostur čudna oblika, dok se neko sluzavo stvorenje uvijalo po ploči i naizgled nasumično pritiskalo komande. Nakon jedne takve vratolomije začu se zvuk i brod se počeo odvajati od Vavilona. Utom ga progonitelji okružiše. Bilo ih je barem desetak, najmanji skoro dvostruko veći od njega. Razjapili su čeljusti i polako se primicali...

Pretpostavljam da znate kako se i psi mogu onesvestiti.

* * *

– Gospodo, moliću vas za tišinu! – govorio je i pokazivao pas Rudi, astronaut, istraživač i svemirska skitnica – Proučavao sam ovaj sustav i mislim da vas mogu vratiti vlasnicima. Znate kako smo se dogovorili?

Velika stvorenja su klimala glavom, dok se mali ljigavi par puta preokrenuo.

Znači, ti tamo moraš da pritisneš crveno dugme – nastavio je – vas dvojica plavo, ti zeleno, ti rozo, ti ljubičasto, a ti mali, ništa ne diraj. Idemo, tri, četiri, sad!

4. 04 — KA DRUGOM SUSRETU

Dvestadvadeset i sedam generacija Spora proteklo je do trenutka kada je ponovo počelo da se šuška o njemu.

Računali smo pomno koliko je to u godinama. Izgleda da su samo Numerima bile važne vrednosti koje može da potvrdi Sunce. Ostali su odbacili sećanje na trenutak kada je legenda zamenila istoriju. Kao i kod svih drugih dugih tradicija i u pripovedanju o Sporu bilo je toliko neslaganja da je većina naroda odbacila naše računice i zaplela se u granicama svojih ograničenja. Proseci su se nametnuli kao činjenice, pa je prihvaćeno da je generacija od trideset i dve godine dovoljno dobar broj. Malo ko je znao da je to netačno, oni kojima je život bio preči od raspravljanja o decimalama, prepustili su zamajavanje zaludnima. Zato smo, mi Numeri postali puki siromasi, jer malo ko je mogao živi od brojanja.

Požalio sam što se čitava priča obnovila kad mi je najviše nedostajala. Životarenje od predviđanja pravog vremena za setvu i žetvu, tačnog dana za pripuštanje nerasta ili bika, govorenja bračnih posveta ili sricanja oporuka nepismenih nepismenima, okončalo se taman kad mi je sve dodijalo. Baš kad sam pozeleo da se vrate dani kad smo bili cenjeni i primani tamo gde ni vrlo bogati i čuveni nisu imali pristup. Vojnici satrapa Hamasina pokupili su me sa slave na kojoj sam recitovao zdravice i uz njih

ispijao pehare kvasa sa gostima po volji domaćina. Već sam bio pijan, sa vlažnim mrljama po raščupanoj bradi i masnim flekama na dugoj haljini po kojoj su nas Numere razlikovali od drugih.

* * *

Izlazak pred Hamasina mogao je da znači samo jednu od dve stvari: nagradu i priznanje ili propast i smrt. Iliot nije naslućivao šta će ga od tih mogućnosti snaći. Dok su ga vodili kroz slabo osvetljene hodnike nije bio siguran treperi li on ili buktinje zataknute u gvozdene nosače na zidovima. Bilo mu je svejedno ko će prvi da zgasne. Više svetla nego u onoj rupi bilo je dobrodošlo. Više svetla nego u hodnicima mogao je samo da priželjkuje.

Svetla u prostoriji gde su ga uveli bilo je isuviše.

Hamasin voli jasno da vidi svoje sužnje.

Stražari baciše Iliota pod njegove noge. Bednik je poželeo da ostane tako do kraja sveta, ali mu se do svesti probiše jasne vladareve reči:

"Podignite ga, da ga vidim!"

I podigli su ga.

Visio je u vazduhu kao prljava krpa i osećao se tako.

"Mnogo si prljav, Majstore Iliote." Hamasinov glas je bio dubok i hrapav, reči su zvučale ozbiljno, a iz očiju je caklio potsmeh.

Rekao bi Iliot njemu da su rupe u njegovom dvoru prljave, da je u prljavim domovima običnih ljudi viđao čistije podrumne, da su u takvim podrumima s pažnjom slušali ono što bi jedan Numer mogao da kaže uz bokal vina i komad sira iz ulja na krišci dobrog toplog hleba. Ali, pred Hamasinom se tako ne govori, samo se odgovara ako se odgovor zna, a pitanja nije bilo već samo zaključak na koji se moglo samo slegnuti ramenima. Iliot nije ni to mogao jer su ga držali ispod pazuha, a trznuo se kao da želi to da učini. Pomislio je da ni Karađoz ne bi mogao bolje.

Izgleda da je razveselio Hamasina:

"Pustite ga..."

Uspeo je da se ne sruči na pod poput vreće. Ostao je u položaju koji mu se činio sramnijim od onoga koji bi mogao da pravda iscrpljenošću i posledicom nepotrebnog i ponižavajućeg sužanjstva. Ta, on bi uvek dobrovoljno došao Hamasinu. Da ga je pozvao pohitao bi bez razmišljanja. Na licu mu se sve to čitalo kada je uspeo da uzvрати pogled.

"Da ste me pozvali, gospodaru..."

"Znam, Iliote." Hamasin se blago nasmešio. "Ali, ja volim ljude kad su malo mekši. Čini mi se da se tada lakše i brže razumemo i dogovorimo. Hoćeš li da se najpre opereš i odeneš, pa da popričamo ili bi radije da me prvo saslušaš, pa da te pošaljem u tvoje prostorije."

"Koje moje prostorije?" Starac je dozvolio da mu se kroz glas probije nezadovoljstvo.

"Ako izrekneš još nešto slično, biće to one odakle su te doveli." Hamasin više nije sedeo udobno zavaljen na svom prestolu. Delimično se uspravio i oslonio šakama na kolena. Osmeh je nestao sa lica. "Mislim da ćeš se oprati kasnije. Nego, poznaješ li ti još svoj zanat?"

"Koji..? Po... poznajem."

"Onako kako si ga nekada znao?"

"Baš tako, gospodaru." Iliotu počeo da se vraća krv u lice, bar tamo gde se od brade moglo videti. "Istina je da ljudi sve ređe traže da im se broji sudbina. Ali, ako gospodar želi..."

Hamasin se upiljio u oči starom Numeru kao da prelistava sve brojne nizove koje je ovaj nekada ispisivao. Pokušavao je da pronikne koliko su njegovih zapisa vino i kvas isplaknuli, a koliko je ostalo u toj ćelavoj lobanji ili negde u svratištima koja je obilazio i pribežilištima gde se od zimskih mrazeva čuvao.

"Ne trebaš mi da mi sudbinu brojiš – sam je brojim. Čuvaš li još svoje računice o Spor? I gde su, jer su moji ljudi isprevtali svuda gde su ih tvoji tragovi poslednje dve godine navodili?"

Spor? Ah, da, Spor! Negde iza Iliotovih očiju uskovitlaše se brojevi i činilo mu se da mu i očne jabučice igraju od silnih plimnih talasa. Prepao se da to i Hamasin vidi i da može da dokuči

njegove misli, te požuri sa odgovorom ne bi li dobio na vremenu da složi onaj koji će i silniku biti prihvatljiv:

"Računica je uvek drugačija jer je svaki protekli dan menja. Pravio sam zapise dok to nisam shvatio. Godinama nisam pravio nove. A, bitno je da li želite istoriju ili legendu?"

"Istorije... legende... Ta, Iliote, ti bar znaš da je jedino istina važna, da istorije mogu biti lažne, a legende istinite. I nemoj mi postavljati pitanja, jer moje je da ih postavljam!" Hamasinove oči su dobile onu oštrinu od koje se drhti i pada na kolena. "Od tvog odgovora zavisi da li ćeš ikada ponovo brojati!"

Vreme je usporilo. Dok bude ćutao neće biti važno da li će odgovor biti dobar ili loš. A onda, kleo je sebe jer se činilo da je prebrz, izreče u jednom dahu:

"Još mogu da... brojim."

* * *

Mislio sam da me Hamasin u goste zove, da će mi dati nove haljine i sobu sa krevetom nad kojim baldahin nosi nebo, da će me čekati sva ona jela koja raskužuju od belog luka i ovčetine što mi truže dah godinama i da ću vinom isprati otužan ukus kvasine ili bljutavog piva sa sebarskih slava. Budala ja, Iliot Komanski, doktor numerologije i mag svih magija Pansarmije! Idiot nedokazani brojanja generacija Spora i proračunavanja dana kada će nestati i poslednji njegov trag! Da nastupi Homeotsko doba u kome bismo ga se sećali, a da ne mislimo na njegovu Restituciju ili

na dolazak njegovih i naših Spasilaca iz najdubljeg Univerzuma. Umesto toga vratiće me u kužnu rupu u kojoj me je ostavio taman toliko dugo da snovi utrnu i da viđenje sa njim doživim kao prosvetljenje.

Otrežnjenje je postalo mučnije od svakodnevnog mamurluka.

* * *

Hamasin provuče prste kroz bradu:

“Reći ćeš mi koliko mu još nedostaje? Prepoznaćeš ga ako ga dovedem pred tebe?”

Iliot shvati da Hamasin uvek dobija odgovore koje želi.

“Hoću, hoću, gospodaru.”

Hamasin ustade i pokaza prstom pravac odakle ga nisu doveli. Dobio je sobu.

5. 05 — PULS

Mislim da smo pogrešili kada smo se složili da kvantni teleport treba da nas prenese na ovo mesto. Nikada se, niti sa jednom putujućom trupom, nisam osećalo ovoliko pogrešno – a moje iskustvo se meri eonima. Sa ovom planetom nešto jednostavno nije u redu. Ne iščuđavam se stvarima koje se pokreću – viđalo sam takve objekte i ranije. Ne čudim se ni stvarima sličnog sastava, ugljeničnog, koje miruju. I to sam viđalo ranije.

Nešto treće, jednostavno, nije u redu.

Da, zaista na ovoj planeti postoje izuzetna mesta, savršena za rezonantne kutije, samim tim i teleportaciju ostatka Armade, ima dobru atmosferu u kojoj nećemo biti zauvek ućutkani – onako kako su neki moji srodnici skončali na gluvim, pustim objektima bez atmosfere, na koje ih je kvantni teleport nasumično poslao – pre no što je usavršen i naučen da bira lokacije. Objekte na kojima možemo da se čujemo, i razmnožavamo. Osoba koja nas predvodi je entuzijastična. Misli da ćemo moći da se trajno infiltriramo: ali to nije videlo ono što sam ja videlo. Ja sam starije i po matičnim godinama i po vojnom iskustvu. Moj um je mnogo puta dograđivan zvučnim terapijama, sve zbog osvajačkih zasluga u ovoj, nije da se hvalim – ali hvalim se – izuzetnoj plaćeničkoj

karijeri. Za svaki pohod sam dobilo najmanje po jedno unapređenje.

Takođe, čudi me *koliko* su narodi ovog mesta, s kojima treba da komuniciramo, primitivni. Ne znam kako bismo se ukrstili sa njima: traju izuzetno kratko, nestanu kad dašak vetra ili padavine usahnu, ili čim se zatvore otvori pokretnih ugljeničnih predmeta – koji ih samo ukratko muknu ili beknu napolje, i potom puste u smrt. I to je ono što me, uz svo iskustvo, iščuđava. Beslovesne pokretne stvari na bazi ugljenika, koje sam ranije viđalo, nikada nisu bile dovoljno šuplje da bi bile akustične, niti su izbacivale bića iz svojih okana – pa čak ni primitivna, kratkog veka. Ne udivlja me postojanje pokretne ugljenične tvari – jer mi je itekako poznata, nego njena anatomija. Ali se, iz sličnih razloga, iste gnušam.

Tražimo lokalitet za rezonaciju, ali me nemir izjeda. Godine na ovoj planeti traju nešto kraće od godina našeg matičnog kalendara. Ali ovde, ciklusi poseduju čudnu smenu atmosferskih prilika. Čudnu, i preglasnu. Srodnici su znali da nas zaguše. Ni sa jednim nismo uspeli da se izmešamo, čak ni u dugotrajnim burama nismo dolazili do izražaja. Već se i komandujući element uplašio da ćemo biti asimilovani.

I baš kada smo svi izgubili nadu, pronašli smo skupinu uspravnih stena. Pevale su, visoke i tanke, neobičnog sastava i okupane radijacijom – i videli smo srodno biće, obnavljale su ga i

dograđivale te stene što rezonuju. Lečilo se u vetru, i trajalo...
Upitah se tada kako li se oseća biće neoformljeno kvantnom
fluktuacijom, osuđeno da na jednom mestu boravi – umesto da sa
slavnom Armadom širi našu politiku po Vaseljenu.

Sada pokušavamo da mu priđemo, i ono nam se, izdaleka,
raduje. Ali, i dalje nešto slutim.

Komandujuće biće – a zašto komanduje, kada sam ja
iskusnije, pitam se – saopštava da ćemo među stenama moći da
otvorimo zvezdanu kapiju, i dovedemo ostatak Armade. Naša
potraga, i teleportacije po planetama su okončane. Pronašli smo
jednu pogodnu za pravi život. Kvantni kompjuteleport je konačno
ubo premiju...

Još jedan svet pada pod Pesmom.

Ali, konačno vidim užas koji me je morio sve vreme. Pod
uspravnim, tankim kamenim šipkama smo zatekli društvo. Opet su
u pitanju stvari na bazi ugljenika. Veoma pokretne, hode na dve
cevi i drugim dvema cevima budalasto mlataraju. Tretirao bih iste
kao obične, beslovesne mrdajuće predmete s kakvima smo se
susretali – ali ovi, na vrhu svome, poseduju napredne zvučne
prijemnike kojima čuju kako dolazimo, i umeju da nas razluče od
vetrova i mukanja bezumnih srodnika. A na tom vrhu počivaju još
dva objekta, koji mi tek sada postaju jasni – video sam ih i na

drugim ugrušcima ugljenika, ali, tek kod ovih, asociraju na fizičko obličje našeg kvantnog teleporta, i zrače zlim vidom inteligencije.

Ovo je zamka, pokušavam da saopštim ostalima!

Ali, ugljenične mašine – jer, mašine su, ooo, kako smo se prevarili – prebrzo reaguju. Slušali su nas, Zvuk će sveti znati koliko vremena. Jedna izvlači kratku cev, sa rupicama. Druga poteže cevčugu svoje dužine, treća stvar uzima šupalj – takođe ugljenični objekat – i udara po njemu.

Kako da se sporazumem sa njima? Pokušavam da im saopštim da su njihovi instrumenti previše mali i uski, da ne možemo celi ući u njih. Ali oni nas primećuju, ali nas ne razumeju.

Kidaju mene, kidaju ceo izviđački tim bednih plaćenika, i čereci bivaju raspoređeni u instrumente. Cevčuge koje drže u svojim cevima, koje se završavaju sa akustičnom opnom na koju je nasađeno još pet cevčica, jesu uski, ali su dovoljni da nas, prepoznate prijemnicima, razlože i zatoče. Jedna mašina počinje da dumbara po ogromnom prošupljenom objektu, i viknuo bih joj, i zamolio je, da mi ne oduzima puls. Ali, oni ne znaju sa čime su se sreli, niti razumeju našu kompleksnost. Samo su nas osetili, zarobili i pokidali na sitne komade.

Kvantni teleport je umešan, znam to. Sumnjičav sam po pitanju nesvesnih predmeta na bazi ugljenika koji bi znali gde treba da nas čekaju, i zašto. Zašto nam je to učinio?

Skalamerijama se priključuje druga masa, veoma slična. I dok nas oni sviraju iz svojih cevi, kidajući trunku po trunku, udarcima i duvanjem, i polako gurajući naše parčiće napolje, u zaborav, ove mašine (ooo, zašto sam tako podcenio ugljeničku tvar?) plešu – jer to se ne može drugačije nazvati. Plešu, baš kao što bismo mi plesali u trijumfu nad nekim svetom – a naši čereci vrište u agoniji, postepeno mleveni.

Postoji nada. Da im ulazimo u antene i rezonatorske kutije. Da uništeni i pobeđeni, devoluiramo na proste note i ritam, i da se rojimo u kolonije. Ostanemo upamćeni. Pokušamo vratiti staru formu. I da se nadamo da će ova vrsta razviti signal preko kog bismo mogli da pošaljemo poziv u pomoć kroz Vaseljenu.

Ali, najveći problem je što u njihovim ritmovima, moji čereci polako zaboravljaju sebe...

6. 06 — UJEDINJENJE

Šetam gradskim parkom i selim se od klupe do klupe sve nekako za suncem ili ladovinom. Isto tako kao pre kad je vreme bilo hladnije a u stanu nisu više ili nisu još grejali. Ili kad je leti bilo u neboderu nesnosno vruće kao u furuni. Uvek smo se kao mladi bračni par radovali što nam je park bio baš ispred naše zgrade u Aleji Neona.

Naviru sećanja; Ona naučnik dr. prof. hemičar a ja inženjer visokonaponske energije. Upoznali smo se na nekom simpoziju naučnika već u zrelijim godinama. No ljubav je procvetala u nekom drugom sastanku. Energija i hemija su se spojili.

Uzeli smo se .

Od njenih roditelja smo dobili stan u Aleji Neona, oni se preselili u vinogradsku kuću na istoku Sušinova.

Moja Marina!

Telo kao izvajano, duga plava kosa, uvek nemarno upletena u neku kiku i sa olovkom udenuta u punđu, da joj ne smeta dok radi nad labartorijskom stolom. Jedna olovka u ustima da bi joj obe ruke kao od alebastera bile prazne ,malo nagrižene hemijom ali vrlo tanane sa dugim pristima kao u pijaniste, dok je iz jedne epruvete, sipala neku tekućinu u drugu... nekad je zapisivala na stranici sveske rezultate. Fabrika hemije je veoma cenila njene

izume. A za parfeme se pokazalo ponovo interesovanje pored ostalih stvari za ličnu higijenu.

Ona je bila vrhunski opredeljena da uspe u svemu. Tanana ali čvrsta u Karakteru. Nekako Skandinavski tip. Krupnih plavih očiju, kojie su prodirale čak do same duše i srca ... čitale me je kao bukvar... a ja joj po mogućnosti ispunjavao svaku želju.

Ratno siroče koje je odraslo u domu jednog kapetana koji je služio već decenijama u Mornarici ove dražave. Moja Marina je nosila uspomenu jedne Marine u svom imenu.

Oh moja Marina!

Osvetljenoj noću kao da je najvažnija aleja u gradu. Moderno vreme a mi se tek uzeli dobili stan na poklon, uživamo u nama i u našoj ljubavi. Intezivno traganje po svim mikrokosmoskom svetu naših tela,pronalazimo jedno drugog na atomske deliće u sebi I u jedno drugom. Uživamo u vremnima kad smo odvojeni svaki u svom poslu da bi, posle nadoknadili svaki propušteni sekund I iskazali jednom drugom neukrotivu žestinu ljubavi.

Marinin biološki sat kuca I otkucava, ona zatrudni .Radosti nema kraja. Svako zna da je karijera Marinina ugrožena ako se posveti materinstvu. Ona istrajava u svim pravcima. Entuzijasta i veliki Ateista dobiva priznanja za vredne pronalske u svetu Hemije.Svi naučnici naše države poštivaju i cene za vrhunskog naučnika. Naše dete raste u njoj. Iznenada neki bol u četvrtom mesecu, već kad je dete oživelu i ona prati svaki detetov pokret u sebi,koje beleži pedantno na sate i minute. Bol još većeg

inteziteta i krvarenje, pada u nesvest. Budi se u beloj bolničkoj sobi i pod mojim brižnim pogledom , punom tuge, misleći na nju i na naše izgubljenu maštu roditeljstva. Kane mi suza na njene ruke dok sam ih ljubio. Sve je u tom momentu znala.

Ne više nisam imao tu moju Marinu, imao sam novu Marinu.

Od naučnika postaje velika Bogomoljka, trči iz dana u dan u velike katedrale i traži gde je pogrešila ... zašto baš njioj nije dato da se raduje materinstvu. Ne, nije više imala mogućnost ni da začne a kamoli da rodi i neguje jedno čedo. Uvek joj je lebdela misao i veliko pitanje na usnama Z a š t o?

Kopnela je iz dana u dan. Dok jendom nije rekla:* Ja znam da Bog postoji ! Ne treba da verujem da ga ima, jer znam da je on taj koji vodi sve naše sudbine, naše živote. *

Jel, a odakle ti to ? Zabrinut za njeno duševno stanje upitao... sam je ??

Odgovor je bio onako samouveren*Imala sam bliski suret sa Njim!*

SA NJIM !! ?? Zabezeknuto gledam u nju kao neki bedak...

*Da, posetio me je u katedrali dok sam se udubljena u molitvu molila za odgovor. Razmišljam da odem u neki samostan da se zamonašim. Da se posvetim humanoj misiji. Za to me je sačuvao kad sam bila dete od odmazde ,nepriateljske strane. *

Ja sam se naježio I u dubini duše iskopao neki veliki kamen tuge. Znao sam da sam je izgubio. Jer ko će da se bori protiv tako velike ličnosti kao što je Bog.???

No on ju je pozvao u nebeski svet da obitava tamo negde na nebu iznad neba,i pre nego što je mogla da obuče kaluđersku halju.

Bliski susret sa tim velikim Bogom ,ah, kako je to moguće ?

Ponekad se probudim, kao da je moja mila Marina pored mene.Nje više nema,otputovala je bez da je kupila povratnu kartu. Otputovala u jednom pravcu, dok sam ja spavao pored nje, malo je samo glavu okrenula prema meni ruka joj je počivala na mom levom boku. Krevet je još bio topao i ona usnula večnim snom. Pvi put nije ustala pre mene I skuvala mi kafu.

Njeni izumi se i dan danas koriste,njena jedinjenja su joj pomogla da se tako lako ujedini sa Bogom.

Sedim na suncu , na klupi u parku,kasni jesenji dan, sunce mi je sve milije. Ja kao da više nisam ja ... Moja odela su mi velika, sve mi je veliko i stan u kojem nema Marininih dosetki i njene telesne blizine meni. No ovde u parku,kao da se viđamo, kao da se došaptavamo... Dođe neki leptir sleti na rame, sleti neka ptica na klupu na kojoj sedim, možda ću i Marinu ugledati uskoro! Jer onaj kamen tuge je nadošao narastao i guši me, guši bez nje.

Zadremam na poslepodnevnom suncu ispod platana prošaranih senki i neko mi šapne* Dođi našla sam nam novu aleju

neona i nov stan. Park je prošaran sa cvetnim lejama i miriše na večito proleće* I ja pođem za mojom Marinom i ja vidim to što je ona videla pre nekoliko godina. Znam da je On taj koga je ona videla I ja g a vidim, ujedinio nas je .

Na klupi je ostala naslonjena moja palica, mene više nije bilo ovde ...

.

7. 07 — MASLAČAK

Maslačak...

Lebdeo je tu, u mom vidokrugu, sasvim precvetao i zreo da ga raspršim.

Ne, ne smem da ga raspršim.

Imao sam muke da se prisetim zašto ne smem i ponovo sam pružio ruku, ali podsvest je bila jača.

Namrštio sam se. Ruka mi je bila oklopljena i teška. Ne bi trebalo da je ovoliko teška, skafander nije toliko težak... Skafander, prašina, mrak... Misija! Jeste, ja sam na misiji, ali kakvoj?

To nije maslačak.

Da, tako je. To nije maslačak. To je... pojma nisam imao šta, ali svakako je bilo nešto važno. Morao sam da ustanem. Morao sam nečega da se setim. Vizir mi je dobrim delom bio prekriven prašinom.

Morao sam da ustanem.

Skupljam uzorke, bljesnulo mi je. Ali, gde? Gde li sam to ja?

Misli su mi se brže bistrile kada sam konačno uspeo da se pridignem.

Maslačak.

Leteli su okolo u skupinama. Suviše veliki za cvetove maslačka. Mogao sam ih nazreti kako lelujuju kroz oblake prašine.

Nisu se usuđivali da priđu. Ne, ispravka, ja se nisam usuđivao da priđem. Ni njima ni izvoru.

Izvor! Postojao je izvor. Najednom sam osetio žeđ. Najzad, mozak mi je proradio dovoljno da shvatim očigledno. Dehidrirao sam i bila mi je potrebna voda. Nešto se desilo sa našim zalihama vode. Da, tako je. Nešto se desilo našim zalihama vode i ja sam pošao do izvora.

Ali ja ne smem do izvora. Da, toga sam se setio, da ne smem do izvora, a onda je nastao mrak.

Žedan sam. A Konvencija zabranjuje prilaz bilo kakvom izvoru na drugim svetovima. Pitao sam se, potpuno suvislo u svom sopstvenom nesuvislom razmišljanju, koliko dugo će etika moći da nadvladava nagon za samoodržanjem.

Ponovo mi se mutilo pred očima i odlučio sam se da sednem.

Maslačci su sada već formirali roj preda mnom. Lelujali su isto kao kada je Luki bila potrebna pomoć.

Luka! Trenutak panike smenilo je prisećanje da je moj saputnik na sigurnom, u hiperbaričnoj komori u modulu šatla. U veštačkoj komi ali verovatno u daleko boljem stanju nego ja. Odmahnuo sam glavom. Tačnije, mislim da sam pokušao da odmahnem glavom.

Roj se sada kretao ka meni i ja sam počeo da paničim. *Ne, ne smete, zar niste videli šta se desilo prošli put?! Molim vas, ne smete...*

Prošli put... Roj je spasao Luku, uprkos činjenici da je divljao unaokolo. Spasao ga je ali je više od polovine jedinki stradalo. Jednostavno su se sasušile. Odmahnuo sam rukom.

Ne, nemojte. Idite. Ionako mi nema spasa. Tišina će trajati nekoliko sati... Prekasno, biće prekasno kada stignu po nas.

Ignorirali su me, iako sam bio više nego siguran da me je roj razumeo. Uporno su se njihali preda mnom, rasplinjavali se u stranu i ponovo grupisali. Kao da su želeli da ih sledim.

Oprobao sam svoje noge još jednom. Delovale su nesigurno, ali sasvim dovoljno stabilno. Roj se uskovitlao i rastočio u tanki trag, nejasan i dug, prikriiven prašinom. Tek kada su sasvim bili sigurni da ih sledim, grupisali su se ponovo.

Nije potrajalo. Hodanje, na to mislim. Tek kada sam izbio iza gomile nabacanog stenja, shvatio sam da je svako dalje moralno ustručavanje uzaludno. Izvor je bio tu, sa druge strane, na svega par desetina koraka i ja sam i neznajući već prekršio Konvenciju. Svako dalje uskraćivanje zaliha vode, bilo bi glupo i besmisleno.

Tank! Počeo sam da pipao po odelu i našao sam ga tu, uredno pričvršćenog o pojasu. Dakle, napravio sam grimasu, uredno skrivenu iza musavog vizira, nije uopšte bilo pitanje etike. Ja sam je već sasvim odbacio onoga trenutka kada sam taj mali tank okačio o bok.

Šuštalala je i pljuskala ta voda kada sam zaronio ruke u nju, iako sam sada sasvim siguran da je taj zvuk bio samo plod mojih sećanja u vezi sa vodom. Umivajući se i puneći tank, sada već

bolno svestan nemogućnosti da odmah utolim žeđ, pokušao sam da ne razmišljam o jednoj sasvim suludoj stvari koja me je opsedala. Nije me mučilo pitanje hoću li preživeti čak i prvi gutljaj te vode niti da li ću im zagaditi izvor sopstvenim bakterijama koje nosim.

Moje misli su uporno opsedale male boginje. Dobro, možda bih i mogao da kažem kako su predstavljale savršenu alegoriju ovoga drugog.

Točio sam vodu i razmišljao o malim boginjama i ratu od pre nekoliko vekova tamo, na Zemlji. O ratu za naseljavanje Novog Sveta, koji, uprkos potonjim istorijskim udžbenicima, nije dobilo nadmoćnije oružje već obična pošast.

Zatvorio sam tank i ustao. Žeđ je na kratko uminula, a glava mi se razbistrila.

Ipak, kada sam pogledao roj koji je i dalje lebdeo nedaleko od mene, učinilo mi se da neodoljivo podseća na Indijanca, sa sve zadenutim perom u kosi.

Poželeo sam tada da prospem svu onu vodu i vratim se u šatl. Poželeo sam da rizikujem, ali nisam imao ni hrabrosti ni morala.

Umesto toga, mahnuo sam im u znak pozdrava, i okrenuo se da odem.

Korak uz korak, sa mnom je odlazila samooptužujuća krivica, koju je rađalo saznanje o tome šta će da se desi i nedostatak volje da se to spreči.

8. 08 — BROD OD STAKLA

Milan oseti blagu drhtavicu i okrenu se ka nagomilanoj tami sobe.

Nije bilo očekivanog mira, samo mu je jače zujalo u ušima. On se vrati svom mirnom mestu i pokuša da nastavi započetu priču. Sećao se prošlih letnjih dana i potajno tugovao za njima. Pahulje na prozoru su izvodile svoj čarobni ples i podsećale da je vreme za nešto drugo. Ne spava mu se, sada nikako, nakon pobede nekog nepoznatog i neobuzdanog napada i kada je bitka sa trešenjem ruku konačno završena. Može da sedi u carstvu zimske noći pod slabašnim svetlom sijalice i beleži neke svoje buduće događaje.

Blistavo belo jutro prepuno blagog vetra, koji raznosi beličastu prašinu po dvorištu, sijalo je u njegovim očima. Nekada je uživao po magičnom belom pokrivaču, koga je čekao danima, a sada se muči sa izlaskom iz kuće.

Krenuo je napolje. Hodao je sa čudnovatim osećajima, koje do sada nije susretao. Strepnja mu krenu ubrzanim rastom.

Nešto u vazduhu započe svoju neprijatnu pesmu škripe i treštanja.

„Ne verujem u to“, jedva izgovori Milan. „Ništa se ne dešava.“ Opipavao je rukom džep jakne, dok nije naišao na klikere. To je morao da nosi, ali ne kao amajliju ili neku spravu sreće, već po zaduženju. Sustiže ga sećanje na bratove reči: „*Moraš ovo da*

čuvaš, kada bude trenutak, znaćeš.“ Brat nestade, ostavivši ga samog i bez trunke pomoći.

Milan skoči na jednu, pa na drugu, i sruši sve do poslednje snežne gomile. Dugo je bio u ulozi dečaka, bića bez nepotrebnih misli i jakih kočnica, spremnog da osvaja svet oko sebe. Nije bilo promene dobrog trenutka – sigurno će trajati. Udisao je nežne mirise zime i bio među zidovima ledenih zamkova iz najlepših snova.

Milanovi prsti otpočeše nemirnu igru, a telom mu zavlada jeza, kao po naredbi. Začu se pucketanje i radosna pesma se promeni. Nešto je podsećalo na svoje nelagodno prisustvo. Milan je osećao peckanje po vratu, a u grudima mu je neveselo treskao bubanj.

Sa nekim čudovištima je bolje ne boriti se, jer se ne daju. Snaga započinje svoj put rastanka i Milan ostaje sam. Ukočenog pogleda, uvijen u kaput nesigurnosti, pokušava da se izbori za par osmeha, ali oseća propadanje. Koraci ga vode nesvesno napred, ali i dalje ne vidi svoj cilj. Zašto to nešto ne pokaže svoje pravo lice. Sukobiće se sa košmarom ovog zimskog dana, jer mu druge nema.

Počeo je da pregledava krajeve oivičene linijom snega, ali bi mu pogled uvek završio na braonkastoj ogradi, ukrašenoj divljom lozom. Uveravao je sebe da može napred. Duboko je udahnuo rashlađeni vazduh i krenuo u laki osmeh. „Pa ovde nema ničega.“ Dok je išao stazom nove slobode, pratile su ga prikaze, raznorazna rugla, i osećaji da je nekom nešto skrivio. Nešto ga

opauči po grudima. Oseti probadanje po telu, a čelo mu se bolno steže.

Kao da ga neko gura ka knjizi čudnovatih misli, i vezuje kao životinju, po zasluženju kazni. Saginje se, ali u snegu nema tragova. Ne oseća zimu, plamen u njemu je prejak.

Vratio se na svoju uredno utabanu stazu i pročistio rukavice od ostataka bele vlage. Sada može da produži dalje, jer drugog puta nema. Ponesen brzom nadom, i osećajem prijatne razbibrige, bio je na starim predelima slobode, na kojima je mogao da se vrati svojim detinjim maštanjima – jednom započeta, morala su da se dovrše. Jakim pritiskom na sneg, pravio je nove puteve i osvajao stara mesta, koja nije video godinama. Istinski se radovao snegu i njegovom opijajućem sjaju. Gledao je u daleku perspektivu svog kraja i video nove neistražene predele. Zašto tek zimi vidi prolaze ka novim svetovima, mučio se sa tom mišlju.

Ispred njega se pojavi neko biće, sa ispruženim rukama, kao izgubljeni slepac usred dana od beline. Nešto je izlazilo iz njega, neke teške i nejasne reči, i nekako preteće. Čovek pod maskom i dugačkim kaputom je opipavao prostor oko sebe. Dodirnu neravnu površinu stabla i nezadovoljno zacijuka, kao da tamo nije pronašao svoj plen. Brzo krenu ka Milanu.

Nespretnim hodom unazad, Milan završi u snegu, i tada vide lice pod maskom. Tek otkriveni pogled je nešto tražio. Tako nešto se ne susreće, na ovoj planeti ne. Iz letećeg prevoznog sredstva se spusti još takvih, kada Milan oseti iste one izjedajuće

napore. Sada nema mira, nema toplog kreveta, nema ničega sem neprijatelja, plašilo je Milana.

Svi znatiželjno krenuše ka njemu, ka svojoj jedinoj meti. Ruke su im bile dugačke, bili su bez noseva, i sa očima koje zrače nekom plavom svetlošću. Iz grupe nepoznatih, neko nešto progovori, a Milana strefi pokvareni i sve više stežući osećaj panike, koji je počeo da ga muči prošle noći. Ispunjen pojačanim nemirom, ne primeti dobroćudnost svojih gostiju.

Setio se svoje kesice sa klikerima i priče vezane za njih. Zamahnuće ka vanzemalcima, pa šta bude.

Onaj prvi, vođa, poskoči od nagle sreće kada se domože providnih kuglica i dugo ostade zagledan u zrake slabašnog zimskog sunca, koje je prolazilo između gusto uvijenih raznobojnih listića, spretno postavljenih ispod staklenog omotača. Pruži ruku Milanu i podiže ga.

Zima je kucala usporenim ritmom.

Vanzemaljac uze dva klikera i mahnu, nakon čega sa svojim odlete brodom kroz nadolazeću vejavicu.

„Pozdrav i vama“, reče Milan i vrati se u sneg i svoj konačni mir.

9. 09 — PAMTIMO IH

Zemlja, planeta sa koje je potekla ljudska rasa. Svi su znali nešto o Zemlji i njenoj istoriji, učili smo to u školama. To nije bilo puno – većina znanja je izgubljena.

Milenijumima, naš komad svemira je odvojen od ostatka galaksije hipersvemirskim poremećajima koji su onemogućavali putovanje i komunikaciju bržu od svetlosti nakon određenih granica. Koliko god se naši tehnolozi trudili, nisu uspjeli da nađu rešenje.

Stoga smo u potpunosti kolonizovali naš komad galaksije, čekajući dan kada ćemo moći da odemo van tih nevidljivih granica.

Kada je to vreme došlo prva stvar koju smo učinili je slanje ekspedicije ka mestu gde smo mislili da se nalazi Zemlja. Iako nije bilo odgovora na hipersvemirske poruke koje smo slali u tom pravcu polagali smo mnogo nade u ishod ovog putovanja.

Želeli smo da nađemo mesto sa kojeg su se naši praoci i pramajke otisnuli u svemir sa namerom da nasele planete koje sada zovemo domom. Nadali smo se da ćemo naći ostatak ljudske rase, saznati više o našem poreklu, povratiti izgubljeno znanje, uspostaviti trgovinu, otkriti nove resurse, tehnologiju, umetnost, i mnogo šta drugo.

Nismo bili svesni u šta se upuštamo.

Ekspedicija je ubrzo po izlasku iz naše teritorije naišla na drugu grupu ljudskih planeta. Samo što nije bilo ljudi – makar ne živih. Sve je uništeno i razoreno pre svega nešto više od stotinu godina. Ta ljudska civilizacija je bila tehnološki nazadnija od nas, ali brzina kojom su izbrisani je svejedno bila zapanjujuća. Po svemu sudeći, počinilac je bila spoljašnja, vanzemaljska sila.

Posada se smesta vratila ne bi li izbegla opasnost, i obavestila sve o ovom otkriću. Tada smo, iz zapisa mrtve civilizacije, saznali ono najstrašnije – bili su u sličnoj poziciji kao mi. Nepoznata sila je sprečavala hipersvemirsko putovanje milenijumima, samo da bi jednog dana iznenada iščezla. Svega nekoliko godina nakon toga, bili su napadnuti i izbrisani.

Bilo je vrlo verovatno da nam je sledila slična sudbina.

Deset godina kasnije, napad se desio. Ogromna flota se pojavila iz hipersvemira na granici naše teritorije.

Nismo protraćili to vreme i bili smo spremni za napad – ali ne i za prirodu napadača.

Bezoblične mase mesa i kostiju su nasrnule, bljujući kiselinu na naše svetove, lansirajući džinovske bodlje na naše flote, uništavajući naše brodove kao muve svojim pipcima, upijajući silu naših oružja svojim kožnatim oklopom.

Sukob sa njima je bio nestvarni košmar. Kiše krvi i iznutrica su padale po planetama kada bi se grozomorni „brodovi“ konačno

raspali, mora i okeani otrovani i obojeni u crveno. Beskrajne količine stonogolikih bića bi pokuljale iz njihovih rascepljenih utroba, pokušavajući da unište sve na svom putu svojim oštrim udovima, prosipajući kiselinu umesto krvi kada bi konačno umrle.

Uprkos neopisivom užasu, na kraju smo trijumfovali. Svi neprijatelji su bili uništeni po cenu jedne planete i svih života na njoj, kao i više hiljada brodova sa svom njihovom posadom. Imali smo još stotine svetova i milione brodova, svi spremni da osвете taj gubitak.

Kada smo odbili još jedan napad odlučili smo da ne možemo da čekamo da se ovo ponovo desi. Pripremili smo pozamašnu flotu i otisnuli se u pravcu iz kojeg su napadači došli.

Na putu smo nailazili na druge mrtve ljudske svetove, sisteme, carstva. Što smo dalje išli bili su sve drevniji, uništeni pre nekoliko vekova, pre hiljadu godina, deset hiljada, i više.

Čudovišni brodovi su nastavili da napadaju, pokušavajući da nas zaustave. Svaki put bismo ih odbili. Mnogi su ličili na one koje smo već susreli, ali bilo je i novih među njima. Lopte sa mnoštvom usta prepunih oštirih zuba, usisavajući sve oko sebe. Crvolike mase pokrivene bodljama, sposobne da se razdvoje na više komada i ponovo sastave. Džinovski kožnati plašt, sposoban da upija silu sunaca i preobrati je u moćne svetlosne zrakove.

Sve smo ih porazili.

Kada smo konačno stigli do mesta sa kojeg su dolazili, prošlo je više od deset godina. Uzeli smo mrtve ljudske svetove pored kojih smo prošli, upotrebili znanje sa njih da unapredimo naša oružja, ubrzali putovanje, uvek dovodili pojačanje za našu flotu. Nije bilo načina da nas sada poraze, bili smo jači nego ikad.

Samo što otpora više ni bilo.

Sfera za skupljanje sunčeve energije je okruživala ceo sistem. Sve planete u sistemu su bile posvećene automatizovanom „rađanju“ čudovišnih brodova. To je bilo obustavljeno kada smo se pojavili. Samo treća planeta se razlikovala. Sfera do te mere pokrivena i okružena tehnologijom, da nije bilo moguće videti ni komad tla. Pomislili smo da je svemirska stanica.

Nismo detektovali tragove života na njoj, ali smo bili sigurni da je naseljena. Nije bilo jasno kakva su bića uopšte mogla da obitavaju tu, niti da li bi mogla da opstanu igde drugde. Nismo dobili šansu da saznamo.

Napad lansiran na nas je bio nezamislivih proporcija i jedino upozorenje je došlo u obliku kratke poruke koju nismo stigli ni da dešifrujemo.

Oružja svih vrsta, od divovskih do mikroskopskih, od nepromašivih do neopipljivih, od previše poznatih do zbunjujuće zagonetnih, su bačena na nas.

Sve smo istrajali. Milioni su izgubljeni ali smo na kraju u potpunosti izbrisali planetu i sve na njoj. Ko god da su naši dušmani bili, pokazali smo im istrajnost i nepokolebljivost ljudske rase. U to smo bili ubeđeni.

Tokom svega toga, poruka koju smo primili od njih je bila zanemarena. Konačno je dešifrovana tek kada se sve sleglo, kada je i žaljenje i slavlje već prestalo a prvobitna potraga za Zemljom nastavljena.

Njena sadržina je promenila sve.

„Ljudska rasa i planeta Zemlja neće pokleknuti pred vama, mesnate vanzemaljske kreature u letelicama napravljenim od izopačenja metala koji čine ljudsko telo. Ubistvom svakog člana vaše rase kog smo našli osvetismo izgubljene ljudske kolonije koje ste izbrisali i zamenili svojim. Ne kajemo se zbog toga, već samo zato što nećemo dočekati vaš kraj. Hiljade ljudskih života su preostali na Zemlji i svaki će izgoreti da ugasi milione vaših. Čak i ako iščeznemo sada i ovde, pamtićete nas zauvek.“

10.— OPUS 64

Leto je odmaklo i sparno je u šumama. Više ne zna ni gde se nalazi, ni kako je tu dospela. Trčala je, hodala, pa se zaustavljala osluškujući detonacije, a onda nastavljala sa bežanjem.

Već neko vreme šuma deluje neuznemireno. Oglašavaju se ptice, zuje insekti i kao da se ništa strašno nije dogodilo na ovom svetu. Najednom je žedna, stopala joj stadoše goreti i postade svesna da joj je kajiš futrole sa violinom odrao rame. Strovalila se u travu i počela ridati. Nema ih više! Nema mame, nema tate. Ostali su pod prevrnutom prikolicom dole na drumu. Slike joj se stadoše ređati pred očima; Trka kroz selo, panika, prašina, truckanje, eksplozije, krv, vrištanje, „Bežite” ... „Dolaze” ... „Pucaju” ... Vatra, vatra, vatra...

Otvora oči i postaje svesna da je usnila nasred proplanka. Razaznaje da je kasno popodne. Tuga joj steže grudi i nekako zna da odavde nikad neće otići. Oči joj stadoše bluditi po okolišu. Ne zna gde je, gladna je, žedna je...

Za tri dana je takmičenje mladih violinista u Nišu. Radovala se, nadala se. Suze se stadoše kotrljati niz obraze. Dohvata svoj instrument u ruke.

Prevukla je gudačicom, pa zategla treću žicu, opustila prvu... Štima... Glisando... Mol skala... „La Campanella”.

Više ga je osetila nego primetila. Delikatno obličje, tela nalik ljudskom, ali drugačije raspoređenih mišica, kao da je krenulo iz njenih misli, pa se prelilo u stvarnost, izranjajući pravo pred nju. Bilo je odeveno u nešto nalik alufoliji i sa ogromne, kruški nalik glave pronicljivo su je izučavale ogromne oči bez beonjača. Najviše podsećalo na dete u vrlo ranom uzrastu, ali izvitopereno na neki neprirodni način... I zeleno... Koža tog stvorenja je bila sumanuto zelena, kao u guštera koje bi leti lovila po kamenjarima. Gudalo zastade na žicama i Paganini zamuknu. Ispustila je jedno slabašno „A?”, usne joj se rastvoriše i stade buljiti u došljaka.

– Nastavi – reče stvorenje, ali glasa nije bilo. Reči kao da su dolazile iz njene glave. – Hoću da čujem ponovo te zvuke.

Nije nastavila. To pred njom je neko vreme strpljivo čekalo, a onda je pružilo, nazovimo to rukom, prema njoj.

– Mogu li da probam?– iako nije definisao svoj zahtev, ona mu pruži violinu.

– Predložio bih ti malu opkladu.– odjeknu glas u mislima – Siguran sam da mogu bolje od tebe izvući iz ove sprave ono što nazivaš muzikom.

Koliko god bila sluđena, ovo je ipak bilo previše. Kako se samo usuđuje! Oči joj bljesnuše prkosno, pa odvratila:

– MOLIM? I šta dobijam ako pobedim?– prasnu ne očekujući odgovor.

– Ono što najviše želiš, šta god to bilo u trenutku kad me pobediš.

– Otkud znaš šta želim?– sumnjičavo će ona.

– Jednostavno znam.– bespogovorno odvratila prikaza.

– A šta TI dobijaš ako me pobediš?– zatreptala je.

– Poći ćeš sa nama tamo gde nema krvi i ubijanja. Dopašće ti se.– reče, pa posle kraće pauze upita: – Dogovoreno?

Klimnula je glavom i ono počeo da svira. Ali kako! Nikad u životu nije čula takvu virtuoznost i nikad „La Campanella” nije tačnije odsvirana! Šake stvorenja podsećale su na njene, ali kao da su kosti u njima imale drugačiju geometriju i delovalo je kao da su ugođene prema violini. Kao hipnotisana je posmatrala neljudske prste kako lete preko žica, da bi najednom primetila neobičan pokret domalog prsta, potpuno neuobičajen kod violinista. Pokret nije imao nijednu drugu svrhu do da pruži oslonac malom prstu i niko ga nije koristio... Niko... Izuzev NJE! Ovo, šta god to bilo, imitiralo je NJENE pokrete. Usavršeni, ubrzani, ali definitivno njeni. Počela je pažljivije da osluškuje. To je

bila samo tehnika, jezivo dobra tehnika, ali bez šumova, bez varijacija, bez osećaja. Njegovo sviranje je bilo stvar refleksa, a ne proizvod strasti.

Onda joj je pružio violinu. Dok ju je oklevajući primala mozak joj je radio trista na sat. Mora postojati način...

Prihvatila je instrument bradom i prevukla gudalom stvarajući dvozvuk. Povukla je prvi detaše Mendelsonovog opusa 64. Sve sigurnija u sebe izvodila je flažolete i vibracije žica zaplakaše s njom. Nečiste legate smenjivali su oštri spikato potezi i činilo se kao da je priroda zamukla. Svirala je sve smelije i sve jače... Do poslednjeg tona.

Pružila je violinu protivniku i on zaškripa u prvom potezu poput snimka na istegnutoj magnetofonskoj traci. Nečisti akordi su ga zbunjivali. Bili su suviše ljudski za njegov nepripremljeni um. Ni najsavršeniji fotoaparatus ne može preneti sve nijanse zalazećeg sunca sa Matizovog platna.

Dotukla ga je Paganinijevim Kapricom 24.

– Izgleda da si pobedila – reče ono i pogleda u nebo – A i mi kasnimo. Matični brod je već odmakao.– u ruci mu se najednom našlo nešto poput pauka i naglim joj pokretom to pritisnu iza uveta, na šta je stade svladavati san. Kao kroz izmaglicu je posmatrala kako se ono udaljava i poslednjim

pogledom obuhvati nešto poput svetlucave činije kako se u moru vatre uzdiže u nebesa spaljujući šumu.

Škripa i zveket. Otvara oči i susreće brižni mamin pogled. Zatreptala je, poskočila, zagrlila, poljubila... Mama se stade braniti. – Ded... Sve će biti u redu... Stigli smo. – smeška se, a iza nje izviruje tatino lice.

– Dobro jutro viokiniškinjo! – kaže, pa skida koferu sa polica nad sedištima. Izlaze iz kupea, pa se guraju uzanim hodnikom voza. Potom su na peronu i pogled joj pada na tablu „NIŠ“, dok Teta Ruža, napirlana i uplakana naglo izranja iz gomile, grabi je u zagrljaj i bali po njoj. Raduje joj se valjda.

Mama i tata prilaze vukući gomilu kofera... Stanični sat pokazuje 09.00, 05.08.1995... Nešto s tim datumom nije u redu. Kad su bežali bio je osmi avgust. Jesu li ikada bežali? Do nje nejasno pristižu zvuci s nekog uključenog radija... Knin... Izbeglice... Oluja...

Najednom zna šta se desilo. Hvata se iza uveta i spravica je tamo. Otrže, baca na beton, drobi u milion komadića... Ništa se ne menja... Mama i tata su živi, prekosutra je takmičenje mladih talenata, teta Ruža je debela i srdačna kao i uvek...

Pobedila je, pomišlja, dok radio menja program i govori o tome kako Halejeva Kometa upravo napušta sunčev sistem.

11.— NAJLEPŠA BIĆA SVETA

Noć pada na pusti grad.

Na ravnom krovu najveće zgrade okupljaju se bića kao što to čine poslednjih godina. Ni jednom, za sve to vreme, nisu prozborili reč sve do ove noći. Nije bilo potrebe. Iznenada, glas mlade žene para tišinu i gubi se u pustoši ispod. Beskrajno strpljenje koja bića poseduju, ju je izdalo.

– Gde su? Gde su nam deca?

Glava vuka u krilu devojčice sa crvenom kapicom ispušta jeziv uzdah a ostala bića se komešaju. Naposletku, jedno odgovara:

– Čekaćemo Snežana, bićemo uporni dok nas zaborav ne prigrli. Svako veče do ponoći.

Sedam patuljaka na ivici krova zagledani u mrkli bezdan se pokreću, šire ruke i prilaze mladoj ženi, a ona se saginje da ih objumi zagrljajem. Dok joj suze vlaže obraze, šapuće:

– Idi Petre. Dosta smo čekali. Poleti u noć, nađi decu da nas ne zaborave, neka nas ponovo dozovu!

Petar namah poleće iznad krovova napuštenog grada a za njim Zvončica što razdragano cijuće:

– Čekaj me, ne idi sam Petre! Setila sam se kako!

Čovek srednjih godina migolji kroz senke. Oprezan je a znoj probija kroz odeću. Ne zbog ranca koji mukom nosi, već zbog straha. Gladne zveri pohode grad, zajedno sa probisvetima. Mora tako, noć skriva ulaz u sklonište. Još kilometar i biće na sigurnom iza visoke ograde utočišta.

Dobar ulov nosi. Deca će se obradovati konzerviranom voću i novim igračkama. Stari zahteva hladno oružje, ali neće biti po njegovom. Godinama gleda šta čini od dece, ne sme dopustiti da nastavi.

Dovoljno je osmatrao. Uveren da je bezbedan, istrčava ka sledećem zaklonu. Stubovi i njihove senke nekadašnje škole svaki put su mu poslednji predah pred utočištem.

Iznenada, tup udarac u beskrajnoj tišini zamrzava mu svest. Poriv da ustanovi poreklo polako nadvlađuje strah. Oprezno se primiče ulazu, pazeći da ne napravi ni najmanji zvuk koji bi odao njegovo prisustvo. Hrabro ulazi u gusti mrak i ostaje zatečen.

Blešteća tačka titra u mraku i nastoji da odagna tamu, ali ne uspeva u potpunosti; tek pokoji obris se nazire.

– Idi za njom, idi! – Čuje dečiji glas tik kraj uva a iznenadni osećaj težine na levom ramenu, kao da mu je tu sletela neka ptica, nagoni mu ruku da je otera. Ipak se suzdržava, glas koji je čuo ga nije prestravio, a težina mu je ugodna i topla.

– Strah vas je učinio da zaboravite, čoveče, strah! – Šapuće mu težina na ramenu.

Osećaj nostalgije i sreće ga obuzimaju, otimaju ga od zebnje i čuđenja. Sa poverenjem kreće prema sićušnoj tački svetla koja se pokreće da ga vodi kroz tamne hodnike i učionice.

– Zaboravili ste nas pa ste sve upropastili, ali još nije kasno čoveče, nije kasno, nije!

Ne obazire se na glas koji čuje, užurbano sledi tačkicu i naposljetku svetlost sleće na neki obris u tmmini.

Sa zebnjom pruža ruku da takne svetlost, a ona se zagasi kao svitac u mrkloj šumi. Težina sa ramena iznenada nestaje kao što se pojavila.

Nostalgija i poverenje ga napuštaju. Strah mu ponovo nastanjuje svaki deo bića. Pitanja počinju da se roje umom, pitanja na koja nema vremena da odgovori. Još malo pa će svanuti, a on je na nepoznatom terenu. Opsena ga je dovela ovde sa razlogom; vadi lampu koju štedi za najcrnje trenutke.

Snop svetlosti skače po policama školske biblioteke, dovoljno da shvati gde se nalazi. Napokon spušta svetlost gde je tačka nestala. Zagleda se u knjigu i talas ushićenja ga obuzima. Izgurana je sa police da tresne o pod; smeši se, zna da je doveden. Skida ranac i izbacuje igračke da napravi mesta teškoj i glomaznoj knjizi.

Gasi lampu, zaustavlja disanje i osluškuje. Opet je onaj stari i oprezni sakupljač, a pitanja koja mu zvrndaju umom kao rojevi pčela oko košnice sačekaju bezbednost utočišta da na njih nalazi odgovore. Nemoguće je ono što se nameće kao odgovor.

Oprezno tapka ka izlazu i nesvesno vrti ručicu na lampi da je dopuni energijom.

Sivilo zore se pomalja na obzorju. Nema mnogo vremena ali ne da neophodnoj opreznosti da olabavi, uprkos što mu reči sa ramena odzvanjaju u svesti. Zna da taj odjek neće nestati do kraja njegovog života.

Pretrčava poslednju deonicu. Ispred utočišta, svetiljkom daje ugovoreni znak. Visoka kapija nekadašnjeg obdaništa se otvara taman da ga propusti.

Nekoliko muškaraca i žena sede za stolom i slušaju sakupljača koji stoji kraj prozora i posmatra decu što vežbaju u bašti. Krompir lepo napreduje a i voćke su se primile. Mršti se na njihova bezdušna lica i veštine sa bajonetima.

– Kažem vam, nisam halucinirao. Ono što sam doživeo je neverovatno ali se baš tako odigralo. Večeras ne idem vani, znam šta mi je činiti. Dosta je bilo.

– Koješta – Ubacuje najstariji u utočištu i podrugljivo nastavlja:

– Pričaš nam da su te vanzemaljci odveli do te knjige, da im čitaš iz nje? Ne budali, decu treba pripremiti za opstanak, učiti ih veštinama da pokrenu svet a ne usađivati te gluposti! Imamo odgovornost!

– Odgovornost? Sada si se setio? Videli smo dokle su te vaše veštine dovele svet. Pogledaj ih, praviš od njih bezdušne vojnike i pohlepne stvorove!

Starac otvara usta da odgovori ali bes u sakupljačevim očima ne dozvoljavaju nastavak rasprave.

– Idem da spavam, beše ovo teška noć. Kada se probudim, skupite decu u veliku sobu.

Sakupljač kreće ka vratima, pa zastaje:

– Ako će ovakvi da nastave svet, onda treba da nestanemo.

Pedeset i troje mirno sede na debelim sagovima prekrštenih nogu. Sakupljač nemo posmatra njihova kamena lica, nadajući se nekom tragu dečijeg šeretluka ali ga ne nalazi. Potiskuje tugu zbog toga, zna da ipak gleda u najlepša bića sveta. Glasno čita natpis na koricama:

– Najlepše bajke sveta – Zatim je otvara i nastavlja – Priča prva, zove se Princeza na zrnju graška!

Neumorno čita sve do ponoći prekidajući tek da gucne vodu iz flaše, a deca slušaju širom otvorenih očiju.

Noć se spustila nad pustim gradom. Napuštena zdanja stoje kao relikvije prošlosti, tek u nekom se nazire svetlost kao poslednji dah samrtnika. Svakim prvim sumrakom na ravnom krovu najviše zgrade okupljaju se bića da čekaju do ponoći ali ovo večer, po prvi put, ta bića imaju osmeh na licu .

Pozvani, poleću u noć da čine svoje priče.

12.12 — БУБА-МАРИЋ

Зира је спавала када се зачуо продорни звук. Родитељи су је успаничено зграбили и похитали ка склоништу.

“Шта се дешава? Опет нападају?” , питала је сањиво.

“Пожури, Зира, овог пута је озбиљније него иначе”, рекао је отац. У лету је дохватила своју омиљену играчку и препустила се сигурности родитељског загрљаја. Убрзо су се нашли у дубокој мрачној пећини. Хиљаде преплашених лица је чинило да пећина изгледа као кућа страха.

Зира је стезала играчку – господина Буба-марића, који се од њеног стиска доимао мален и немоћан да је заштити.

“Мама... Колико ће трајати овог пута?”

“Не знам, драго дете, ништа не знам...” Мајка је погледала оца као да од њега тражи одговор, али није могла да сакрије страх. Зачуо се тупи звук када су металне громаде дотакле тло.

“Ово не може више овако”, рекао је отац колеги који се такође са својом породицом сакрио у склониште. “Не можемо допустити да нас овако малтретирају. Морамо нешто учинити, морамо пружити отпор.”

“Али знаш шта се догодило последњи пут кад смо покушали? Знаш да су наши преци једва живе главе извукли и склонили се овде. Не смемо ризиковати животе својих младих, сувише је опасно. Они су у међувремену веома

напредовали. У почетку су ту и тамо слали по коју сонду за истраживање, али нису имали лоше намере. Од када им је технологија унапредовала, осилили су се сувише да би ми могли ишта да урадимо по том питању.”

“Контранапад је једино решење”, раздражено је одговорио Зирин тата.

“Контранапад?”, забезекнуто је питао колега. “Нисмо ми варвари као *они*. Уосталом, могу само да претпоставим шта би урадили да сазнају да смо овде.”

“Чак и да сазнају, у питању су животи наше деце и можда опстанак целе врсте. Не заборави да су они колонизовали *нашу* планету. Не смемо им је тек тако препустити.”

Разговор је прекинуо нови тресак. Мања експлозија је проузроковала стварање облака прашине и песка. Зира је стезала господина Буба-марића и жмурала. Чекала је да поново може слободно да се игра са својим другарима. Игра које су се играли *они* јој је стварала само кошмаре.

Сара је спавала када је чула комешање у дневној соби. На врховима прстију је дошла до врата носећи своју омиљену играчку – Рибића и провирила кроз кључаоницу. Мајка и отац су стајали загрљени.

“Пази се, молим те. Јављај се кад год успеш да не бринемо”, рекла је мајка тихо.

“Знаш да хоћу, не брини. Пољуби Сару за мене, не желим да је пробудим”, одговорио је отац. Када су се врата стана затворила за оцем, Сара је чула мајку како тихо плаче. Вратила се у кревет, али више није могла да спава. Осећала је неки неодређени страх. “Због чега мајка плаче?”, питала се. “Тата се увек врати са посла, али мама је сваки пут све тужнија. Тата ми је објаснио да мора да ради да би зарадио плату. Без плате нема ни слаткиша ни играчака. Зашто мама то не разуме, а ја сам мала па ми је јасно?”, питала се Сара.

Доктор Такада је током преподнева хеликоптером стигао у базу. Све је био спремно за почетак истраживања. Предострожности ради је још једном проверио подешавања у батискафу “Експлореру”. Све у батискафу – сонди за истраживање великих дубина – је морало да буде подешено без грешке, јер су пропусти коштали компанију пуно новца, па чак људских живота.

Такадин тим је чекао спреман. У тачно одређено време “Експлорер” је спуштен у воде југоисточно од острва Гвама, у близини Маријанског рова. Екипа научника предвођена Такадом је истраживала утицај одлагања нуклеарног и другог отпада на флору и фауну океана. Њихова мисија је била племенита, али и ризична, јер је било много компанија којима није одговарало да се разоткрију прави подаци. Зато је доктор Такада био на опрезу, јер је знао да велике корпорације не презају ни од чега када је зарада у питању. Стрепео је за своју посаду, али и за супругу и малу Сару које је оставио

незаштићене. Његова дужност као научника је била да искористи потенцијал најновијег батискафа и подели са светом истину.

“На којој смо дубини, Марк?”, питао је када је приметио чудна читавања на инструментима.

“Скоро 10 000 метара”, рекао је капетан.

“Такада... Нешто се чудно дешава овде”, рекла је Кира, стручњак у области маритимне биологије.

“Видим, Кира. Припремите се за узимање узорка”, рекао је Такада.

Када је узорак увучен у батискаф помоћу роботске шаке, посада је била запрепашћена.

“Опасност је изгледа прошла”, рекла је мајка Зири.

“Можемо изаћи ван. ”

Таман кад су напустили сигурност пећине, угледали су огромни светлећи брод. *Они*. Отац је дограбио Зиру и жену и гурнуо их у заклон, но прекасно. *Њихова* справа је ишла ка Зири. Да би се одбранила, девојчица је ћушнула господина Буба-марића праву у руке чудовишту. На срећу, то је било довољно да се његови апетити задовоље, па се рука вратила у утробу брода.

“Узели су ми господина Буба-марића”, ридала је Зира.

“Малена, узели су нам они много више од тога. Узели су нам копно на коме смо живели милионима година пре њиховог доласка. Сада желе да нам узму и океанско дно на које смо се склонили. Ипак, овај брод не делује претеће. Не изгледа ми да имају било какво оружје. Можда би требало да им пошаљемо поруку. Можда међу људима ипак има добрих душа.”

Зирина мајка је климнула потврдно. Вредело је покушати.

“Па то личи на играчку”, рекао је Марк оно што су сви помислили, а нико није смео да каже.

Доктор Такада је узео узорак и таман кад је хтео да каже своје мишљење о томе како се предмет од необичног материјала који дефинитивно није створила природа већ неко интелигентно биће, када до батискафа је стигла порука.

Такада је одмах донео одлуку. Сва мерења забележена током мисије је обрисао. У бази је објаснио да је дошло до аномалије у магнетном пољу и да су се једва живи извукли, а податке је прогласио изгубљеним. Господина Буба-марића је дао Сари и рекао јој да га сакрије на неко тајно, само њој познато место. Играчка је заувек остала скривена, баш као и тајна о Зириној врсти која је пре много хиљада година утекла пред колонизацијом Земље којом су загосподарили људи.

13.13 — ODABRANA

„Gospodine Frojd, što bi u mom slučaju to moglo znači? Te more koje me muče godinama.“

„Kao prvo, ne zovite me Frojd. Rugate se sa mnom.“

„Ispričavam se, ali nije li se Frojd bavio snovima? Vidite, sva ta djeca u mojim snovima. Nalik su ribama u oceanu moje utrobe. Zovu me *mama* na nepoznatom jeziku. Kada otvorim oči sve ispari. Snovi i jesu utvare, zar ne?“

„Ne bih se baš složio. Nego, možda progovara vaš biološki sat. Koliko vam je ustvari godina?“

„Hmm...“

„Želite djecu? Maštate o njima?“

„Većinom ne maštam. Stojim čvrsto s nogama na zemlji.“

„Imate li vezu?“

„Kakvu vezu?“

„Bilo kakvu.“

„Mišljenja sam da veze opterećuju, a muškarci su zahtijevna bića.“

&

Sva djeca iz mojih snova imaju imena. Na javi ih se ne mogu sjetiti. I zato njihova lica! Svako je drugačije. Samo su im oči svima iste. Kao da gledam vlastite u ogledalu. Neka djeca su već odrasla. S dugom kosom nalik zgužvanim oblacima. I sve bude lijepo, ja raznježena neočekivanim majčinstvom, sve dok ne

dođu mali monstrumi ljigavih ruku i blijedih lica, bez očiju, i ja tada vrištim od straha, vrištim, vrištim... tjeram od sebe patuljaste slijepce. Naročito su im zanimljivi otvori na tijelu. Osjećam, u tome nema ničeg perversnog. Više istraživačkog. Kada se probudim, s mene kaplje znoj, srce udara, u ušima zvoni, utroba mi gori. Možda je Frojd u pravu kad kaže da će snomorice odagnati jedino dijete. Pravo dijete. Možda mi podsvijest šalje signale. Jer i tijelo mi poludi pa gubim mjesečna krvarenja. Nabreknu mi grudi u lažnom iščekivanju. Appetit se pojača. Proljepšam se.

&

„Mi se poznajemo?“ kaže podignutih obrva, pa sjedne do mene u baru ne sačekavši odgovor. Naravno da se poznajemo. Osim što je sa starenjem postao zgodniji nego što ga pamtim iz školskih dana. I možda zato na prvu ne vidim dalje od lijepo oblikovanih mišića, prosjedihih pramenova kose i potencijalnog oca mog budućeg djeteta. Pijemo puno i obnavljamo sjećanja. Rječitost mu teče paralelno s gomilanjem čašica pića. Treba mu, kaže, smještaj za jednu noć. Može i kauč, ako mi ne smeta...

&

Tek su kasnije, ispod naslaga mišića i lijepog lica, isplivale stvari koje se na prvu nikada ne vide. Htio je pod svaku cijenu znati koliko sam ih imala prije njega. Ja sam držala da saznanja o bivšima ubija veze i automatski ih pretvare u – bivše. Nije se dao urazumiti kako s prošlosti ne valja otpuhivati prašinu. Pa sam rekla onoliko koliko sam mislila da će biti prihvatljivo.

„Jedan u srednjoj, jedan na fakultetu, jedan s bivšeg radnog mjesta. A ti?“

„Što ja?“

„Koliko si ih ti imao?“

„Dovoljno. Ne budi tako znatiželjna.“

Htjela sam reći da bi nam kriteriji oko bivših partnera trebali biti jednaki a ne dvostruki, ali upravo smo zašli u šesti mjesec naše veze. Mjesečno krvarenje je već neko vrijeme zaostajalo kao i snovi o djeci. Recimo da je to bio važnije od želje za prepirkom.

&

Jako se obradovao trudnoći jer mu je, kako kaže, došlo vrijeme da se skrasi. Ne možeš se s toliko godina hraniti po menzama i fast fudovima. Što mislim o tome da dam otkaz i ostanem kući? A da imamo još djece?

Taman posla. Trudnoća mi nije prijala. Nije bilo kao u snovima. Povraćala sam. Izgubila sam apetit i dobila smeđe fleke na licu. Sve u svemu, poružnjela sam. Liječnica je, nakon što smo zajedno došli na prvi UZ pregled, rekla:

„To je privremeno. Sve će vam se vratiti u normalu nakon porođaja. Recite, ovo vam je prva trudnoća?“

Kimnula sam glavom.

&

„Zar nešto nije u redu?“ pitam nakon što liječnica naglo ušuti i pritisne UZ čvrsto na moj trbuh.

„Vaša maternica...“ uzdahne.

„Što s njom?“

„Koliko vidim, imali ste makar četiri ili pet trudnoća.“

„Tko? Ja?“

„Sigurno ne ja. Gledajte, imali ste dvije normalne trudnoće, jednu koja je završila carskim rezom, mada ne znam kojom metodom je urađen, a da se rez s vanjske strane ne vidi. I jednu ili dvije prekinute trudnoće. Istina, nemate strije, kukovi su vam i dalje uski kao u nerotkinja. No, aparat ne možete zavarati. Kao liječnica moram sve znati o tome. Zato prestanite lagati. To nas neće nigdje odvesti. Tko vam je prije vodio trudnoće?“

&

Do kuće šutimo. A kad uđemo u stan, on odmah posegne za bocom, napne mišiće i zaškrguće zubima.

„Možda ih nisi imala tri već trideset i tri. Pet trudnoća ili pedeset, meni je svejedno! Gdje si posijala svu tu djecu, lažljivice! I s kim?“

Sva sreća da sam oduvijek pripadala žilavoj sorti, ali zato beba... Tako je krhka. Kao najfiniji porculan. Kada sam došla k sebi, njega više nije bilo. Zrak je zaudarao na alkohol i krv. Ostali smo sami; ja i mali zgrčeni plod koji mi je mogao stati u šaku. Kao što rekoh, žilava sam ja. Ni tri mjesec od toga, a već se zaobljujem i proljepšavam. Želja za kiselim i slanim me ne napušta. Jedem za dvoje. A moja djeca iz snova; An' kha, Naghoopa, Tittala i Urah' pitt opet me grle i dozivaju – majko!

&

Prestala sam posjećivati Frojda. Iako mi tijelo bez prestanka čezne za djecom. Mjesečna krvarenja... pa, više ih nemam nego imam. Grudi su mi porasle. Izgledam prekrasno, a tako se nekako i osjećam. Blistam.

&

Moji snovi... Nisu to baš pravi snovi. Zapravo, nisu uopće. Navikla sam noći provoditi s hladnim i vlažnim rukama na sebi, u sebi, na lica nalik hobotnicama i način na koji mi ispituju tijelo i zrelost usađenog ploda. Samo kada stignem do točke rađanja, urličem. Nitko me ne čuje. Sve izgleda kao u nijemom filmu. Prostor postaje vakuum, a bol odjekuje u svakoj stanici mog tijela. Postaje eho koji se sudara s kostima i zidovima sobe. Na kraju sam se prepustila i prihvatila ih. Dogodi se kad nemaš izbora. Kad si odabran. Kao ja. Zvuči kao privilegija, ali nisam baš sigurna. Ne znam tko su ni odakle dolaze. Ne znam izgovoriti ime njihove rase. Bojim se i pomisliti tko je otac sve moje djece? Koliko ih je?

Rekla sam da ovom djetetu u utrobi ja želim nadjenuti ime.

Čujem kako se kroz zatvorena usta smiju i pitaju; kakvo je to ime, Noa? Nije li ljepše Ptahh?

„I želim da ima moje oči.“

Opet se smiju male nakaze, hobotnice bez očiju, i govore, pa sva djeca imaju tvoje oči, ali zamisli, onaj sljedeći, Ptahh stvoritelj, vidjet će i bez njih.

14.— ПЕРИПЕТИЈЕ ОКО СМРТИ

Живети није ласно, а богме ни умирати. Сестра долази једном дневно, пита ме како сам, ја кажем добро, мада само што нисам мртав, затим прикачи инфузију, промени ми пелене и да лек против болова. Лекари нису прецизирали колико ми је остало, можда још недељу, две, октобарске и хладне, оловне под распуклим небом.

Све замире, уморан сам јако, одбили су ме за експерименталну терапију, испитивања ће наставити на пацовима претпостављам, или макар, на уљуднијим пацијентима који не вичу по ординацији и не кидају стетоскопе. Дакле, завршио сам на предгробљу, сопствене собе. Вилијемови гоблени, сува јагњећа кожа на поду, тапете готово херадличких мотива, свилена кошуља преклопљена на столицама, суви комади хлеба и чаша воде на сточићу. Да видимо хронологију – развод, одлазак деце за Канаду, нагомилане празне флаше на балкону, принудан одмор и кафанске туче, напослетку одлазак у Катар, мукотрпно арбајтовање на плус педесет, повратак и болест. Како рече доктор, још који месец, заврши све послове, а које ја то послове па имам, све је већ завршено. Остаје тишина, магловита лица, заклопљене књиге и у морфијум потопљена сентименталност.

Часовник, свадбени поклон, тукао је, живци су напети, и док сам био здрав сумрак би ме узнемиривао, сада када сам практично мртав, представља загонетку, чије решење, води у дугу таму са оне стране пејзажа. Амбер, мачка коју сам поклонио ћерки за дванаести рођедан, што сада на Ванкувер острву пере суђе и чека дете са Фриманом, црнцем из Оклахоме, пење се на отеки стомак, и преде, рекао бих у инат мени и мојој смрти. Још сам мало говорим себи и бол ће престати, у праху нема чуда, смирај је кад загрлиш васељену и потонеш у њу, не откривши себе на другој страни.

Његова длака је сива и сјајна, дланом прелазим преко елегантних мачијих леђа, шапућем, "Увек си био себичан маџор, није ми жао што ћеш остати на улици".

Свест је порозна, облица играју пред очима, последња светлост сутона пробија густо ткание завесе, моја пећина, мириса устајале хране и измета.

"Не бих ја тако говорио да сам на твој мјесту, знаш за увријежено мишљење србијанског народа да мачке поједу своје покојне власнике", зачуо сам неки умиљати глас, који је допирао из вибрирајућег клобука крзна, положеног преко мог трупца.

"Не, нијеси полудио, а није ни од лијекова, ја одиста могу говорити", одговорио је мачор, а да га ништа нисам ни питао.

"Како?", био сам у чуду.

Медицинска сестра овог пута је претерала са морфијумом, ови са палијативне неге, какви су то само неспособњаковићи.

"Па лијепо, говорим исто као и ти, а и количник интелигенције ми је преко двјесто засигурно, твој пак, ни до стотридесет не може добацити", одговорио је.

"Па ко си ти онда", упитао сам и закашљао се.

"Мислио сам, никада нећеш питати, зовем се К`толо на мом језику, изговараш као кад се накашљеш", рекао је мачак уз смешак. "Испричавам се, нијесам хтио алудирати ни но што."

"Драго ми је", одговорио сам уљудно и руковао се његовом шапицом.

"Мени такођер, унаточ томе што смо се упознали прије десетлећу, но може се рећи да је ово наше прво званично упознавање."

"Па чему дугујем част, упознати се са сопственим мачком?"

"Ах, ви људи, све проматрате кроз власништво, но, ствар је одвећ хитна, ради се о твојој души!"

"Не верујем да имам души", застао сам борећи се за ваздух. "То је луксуз у данашње време."

"Неточно, сви имају душу само најчешће иструли, брже од тијела."

"Шта си ти?"

"Ја сам, што би сте ви људи рекли, изванземаљац."

"Хах, добро си ме насмејао, ја очекивао Бехемона, кад оно звездани посетилац, но добро, све у складу са временом", рекао сам кроз мешавину кашља и смеха.

"Планет зовемо Нибиру, а моја врста некоћ се звала Ананаки. Смрт за нас није крај као код људи, наши енграми утјелотворују се у облику ових красних, али изнимно гладних животиња". Полизао је предње шапе па упитао, "Има ли још нешто од оног срнећег гулаша за мачке, јако је окусан?"

"Мислим да је нестао".

"Штета, него, гдје сам оно стао, ах да, космичка питања. Ми смо овдје својеврстан корекциони орган, ту смо мотрити на вас, проблематична сте врста доиста."

Тама се згуснула у соби, неизвесност сутона је nestала.

"Нудим ти добру погодбу", наставио је.

"Да чујем."

"Некада су и људи имали могућност овакве преобразбе, мртве људске душе не би нестајале, како је то данас, постајале би једна племенита врста на нашем планету, врло значајна за наше... церемонијале"

"Нешто као света животиња", упитао сам.

"Дааа", одговорио је некако отегнуто. "Нажалост људи су изгубили ту моћ и сада је наша свијета животиња пред изумирањем, оно мало примјерака што је остало дегенирано је и постало неопорабљиво за наше опите."

"Опите?"

" Испричавам се, церемонијале", искезио се и протегao као какав напредни јогичар. " У сваком случају нудим ти, то јест твојој души, да се трансформира у ту племенити пасмину са мога свијета. Бит ћеш поштиван, добро обскрбљен и уживат ћеш у дугом животу."

" Значи, на мени је једино да умрем?"

" Да! Али треба пожурити са одлуком, умријет ћеш, свакога часа. Избор је прост друже мој, ил` прах или нови живот. Дакле?"

Да ли заиста ја сада и имам избор?

" Прихватам Амбере, прихватам" изустео сам и издахну.

Тако је хладно сада. Стресао сам се. Следеће питање је било, шта сам то стресао, какво тело? Отворио сам очи и спустио поглед, имам четири ружичасте шапе, бело крзно и дугачки голи реп. У металној кутији сам, чију једну страницу чине решетке, кроз које се неупечатљиво пробија неоска светлост. Погледао сам преко ивице и видео на стотине оваквих кавеза, из којих су проврилива издужене, бркате, њушке.

На послетку, витка прилика у белом скафанедеру са инјекцијом у руци, пришла је и отворила моју кутију.

15.15 — TISUĆITA GRANICA

Spavam što manje mogu jer, svaki put kad sklopim oči, kreću eksplozije. Nisu kao prave, nema udara od kojeg tijelo poslije drhti danima, nema vrelina koja presijeca dah, nema zvuka od kojeg krvare uši i nema mrtvih, ali pod svodom mojih kapaka rascvjeta se, svaki put, raskošni vatromet detonacija u ritmu od kojeg mi bilo krene mahnito tući i zbog kojeg se budim da i sam ne bih prsnuo, zbog kojeg se budim umorniji nego kad sam zaspao.

Zato me Šarga, kad uđe u šator da me probudi, zatiče rasanjenog, ispruženog, znojnog. Šarga se pravi da ne primjećuje i ne pita ništa, ona broji dane do kraja graničarske službe i u glavi se odvaja od svih briga granice kao što se umirući otplicu od života.

"Jedan Oort, gospodine", kaže prezirno. Šargina rasa jednako prezire svaku tuđinsku rasu, osim tuđinaca viših po činu. Njih preziru, ali ih zovu gospodinom.

"Je li nasilan?", pitam zbacujući noge s ležaja. Dodir tabana s tlom šalje organizmu uputu da oko njih stvori čizme.

Šarga dahne oblačić pare. Toplo je, ali Šarga je toplija. "Nije", kaže, "ali rekli ste da vas probudimo. Kad i ako."

Šarga ne završava misao. Ne mora. Znam što sam rekao. Ustajem. Odora se isplela oko mene. Žulja oko vrata i tare stegna, jer tijelo zna da odora mora žuljati. Kimnem Šargi pa pođem za

njom iz šatora, niz brijeg, prema brklji. Ondje nas čekaju trojica mojih graničara, oružja zapetog, i Oort.

Oort je zvijer. Pola tone mesa pod pola tone silikatskog oklopa u simbiotskoj sprezi s tri kolonije raznobojnih lišajeva. Kad me ugleda, Oort podigne šaku na kojoj iskoče tri para opakih pandži.

Moji graničari ga nanišane. Dajem im znak da pričekaju. Jedna po jedna, Oortove pandže se odlome u znak mira i padnu u sivi prah onkraj brklje.

"Tražim prolaz, samo to", kaže Oort. "Dosta mi je rata."

Kimnem. Priđem mu. "I kod vas je počelo?"

Oort zacvokoće. Mislim da je to njihov ekvivalent gorkoga smijeha. "Kako se uzme", kaže. "Rat je počeo nedavno, ali sad već curi uz vrijeme. Borio sam se dok nije zarazio i dekadu moga rođenja, a onda više nisam vidio smisla. Tražim prolaz, samo to."

Kimnem, ali ne deaktiviram brklju. "Kuda si sve putovao?"

"A kuda nisam? Prošao sam tisuću granica u potrazi za mirom. Ako treba, proći ću ih još tisuću puta toliko."

"Svemir ih ima i više od toga. Tisuću puta više", kažem. Ne kažem mu da mira nema, ne za one koji su vidjeli rat. Umjesto toga pitam ga ono što me u srcu tišti: "Jesi li prošao Zemljom?"

"Jesam", kaže.

"Kako je ondje?", pitam. Oort me gleda. Lišajevi na njegovoj šiji mijenjaju boju, možda zbog reakcije s našom atmosferom, možda zato što mu se sokovi komešaju dok važe riječi. Što duže oklijeva, teže mi je, jer to znači da vijesti nisu dobre. Što duže

oklijeva i lakše mi je, jer to znači da vijesti nisu konačne.

"Ima li živih?", pitam suha, siva grla. To je već lakše pitanje, jednoznačno je, pa je i Oortov odgovor brži. "Ima", kaže.

"Dobro je", kažem. Lakše dišem, bar načas. Oort šuti. Ne umijem po boji lišaja procijeniti slaže li se ili ne. Možda ću i to naučiti, sad kad se oortski rat širi uz vrijeme, kad bjegunaca bude sve više. Dajem znak svojim graničarima da deaktiviraju brklju.

Oort se valja preko dolazne granice i tri teška koraka poslije stiže do odlazne.

"Možeš ostati s nama", kažem mu. "Uvijek nam treba ljudi."

"Hvala", kaže nakon stanke. "Želim prolaz. Samo to."

Kimnem. Oort se još nada. Razumijem ga. I ja sam se još bio nadao, nakon prvih tisuću granica.

"Slabić", kaže Šarga gledajući granicu kako se sklapa za Oortom. "Da je meni takvo moćno tijelo, nikad me ne bi bili zarobili."

Šarga je ovdje po kazni. Kad je odsluži, vraća se u rat. Jedva čeka. I nju razumijem. Katkad razmišljam o povratku. Svaki put kad čujem da na Zemlji ima živih, ne razmišljam ni o čemu drugomu nego o povratku.

Da ne bih razmišljao, liježem. Čizme nestaju čim odignem stopala od tla, odora se razgradi. Oko mene plete se pokrivač. Sparno je i dišem teško pa bih ga htio razgrnuti i ležati nag u vrelom šatoru, ali moram čekati da se isplete do kraja. Sklapam oči.

Eksplozije kreću.

16.— FRKI

Imao sam dobre i loše periode u životu, ali otkad je Frki sa mnom, vremena su dobra. Večeras mi je dodelio slobodno veče. Dok čekam da mi stignu ljuta krilca, ispijam veći Ginis (400 dinara – mnogo je, ali Frki kaže da sam zaslužio).

Ušao je u moj život na kraju poslednjeg lošeg perioda. Kliše kaže da je noć najtamnija pred zoru. E pa, ta noć je bila prilično tamna. Nekoliko sati ranije, Ana je raskinula sa mnom. Nisam morao ni da je slušam dok mi je objašnjavala zašto me je ostavila. Sve sam već znao. Bio sam udaljen, mračan, bezvoljan... Lutao sam i bio izgubljen. Atmosfera u mojoj glavi je bila lišena radosti, tako da ni ljudima oko sebe nisam donosio radost.

Odlučio sam da se napijem. Filmovi nas uče da samo pijani ljudi, kojima niko ništa ne veruje, viđaju vanzemaljce, što je izgleda tačno jer sam tad, u tom stanju, upoznao Frkija. Kad sam pijan, volim da se šetam i da slušam muziku na playeru. Bilo je oko tri ujutru kada sam u besciljnoj šetnji nabasao na kej. Melanholično sam se zagledao u daljinu. Nišavo, odnesi me!

Posle nekoliko minuta, primetio sam na nebu iznad tvrđave treperavu belu svetlost. Ne razumem se u astronomiju, pa tome nisam pridavao mnogo pažnje. Pokušao sam da skrenem pogled i tek tada sam shvatio da se nešto čudno dešava. Svaki

moj pokušaj da ne gledam u beličastu svetlost bio je neuspešan. Svakog trenutka, svetlost je postajala sve veća. Sa svakim povećanjem, „čuo“ sam prodorno „TUP“. Čuo je pod navodnicima jer nikad dotad nisam ništa čuo na taj način. Kao da mi zvuk nije dolazio do mozga kroz uši, već sam ga prepoznavao... drugačije. Posle otprilike pet sekundi panike, svetlost mi je ispunila vid i onesvestio sam se.

Kad sam se posle pet minuta osvestio, Frki je bio sa mnom.

„Odradio si dobar posao danas.“, kaže dok proždiram krilca.

U pravu je. Dao sam dva gola i asistirao u pobedi Radničkog nad Radom.

Pre nego što je Frki počeo da brine o meni, u najboljem slučaju grejao sam klupu. Znao sam da mogu da budem odličan, ali bilo je lakše da gledam filmove i pušim cigare nego da idem u teretanu. Bilo je lakše da se tovim sladoledom nego da brinem o ishrani. U jednom trenutku, fudbal je prestao da bude strast i zabava. „Zašto se bavim time?“, pitao sam se. „Bilo bi isto s bilo kojim poslom.“, odgovarao sam. Život nema smisla.

Kada sam se te sudbonosne večeri osvestio, odmah sam osetio Frkijevo prisustvo. Delovalo mi je potpuno prirodno. Nije morao ništa da kaže. Znao sam da je tu i da želi da mi pomogne. To nije bilo nešto što sam racionalno zaključio. Isto kao što ne možete da objasnite nekom kako da pomeri prst na ruci, tako ja ne mogu da objasnim Frkija i razumevanje između nas.

Rekao mi je da odem kući na spavanje. Za nekoliko sati treba da pođem na trening. Bio sam još pijan i veoma zbunjen. Ignorisao je te moje misli i ponovo mi naložio da pođem kući. Naravno, nisam ga poslušao. Hteo sam da sednem pored Nišave dok mi se ne razbistri glava. Hteo sam da shvatim šta se dešava. Tada je Frki prvi put demonstrirao svoju moć. Ogroman bol mi je prozujao kroz telo. Kada sam pre nekoliko godina slomio skočni zglob, to je bio najgori bol koji sam se ikad osetio. Ovo je bilo pet puta gore. Ne mogu da opišem način na koji me je bolelo – to morate sami da doživite da biste razumeli.

Posle 20 sekundi patnje, ponovo sam se osetio zdravo i normalno, kao da se ništa nije desilo. „Idi na spavanje. Ujutru imaš trening.“

Dok sam se vraćao kući, pokušao sam da nekako komuniciram s čudnim entitetom u glavi. Oduvek je ignorisao sva moja pitanja – odakle dolazi, šta radi u mojoj glavi, kako se zove (nikad mi nije rekao kako mu je ime, ali zovem ga Frki jer je to prvo simpatično ime koje mi je palo na pamet)...

Stigao sam kući i otišao u krevet. Alarm je zazvonio u sedam ujutru. Otvorio sam oči samo da bih mogao da ga ugasim i vratim se na spavanje. Jedan trening manje-više, oprostiće mi... Usledilo je novih 20 sekundi patnje.

Prvih nekoliko dana, bio sam besan. Odakle pravo nekoj treperavoj beloju svetlosti da me učini svojim robom? Nisam mogao nikom da se požalim, jer bi svako pomislio da sam lud.

Ipak, ubrzo mi je postalo jasno šta Frki želi da postigne. Želeo je isto što i ja. Želeo je da se osetim dobro. Da me je neko pitao da li je bolje da spavaš 10 sati dnevno ili da ustaneš ranije i odeš na trening, znao bih da je tačan odgovor pod b). Ali oduvek mi je bilo teško da poslušam svoje savete. Sada nisam imao izbora.

Dosta sam razmišljao o Ani dok jedne večeri nisam otišao na svirku u Banovinu. Tamo sam prvi put video svoju sadašnju devojk, Milicu. Nisam morao da pričam s njom da bih znao da će da mi se svidi, ali nisam imao hrabrosti da joj priđem. Ipak, posle bola koji mi je Frki tada naneo, prilaženje više nije delovalo toliko strašno.

Ubrzo, počeo sam da se osećam bolje. Obavljao sam obaveze, počeo sam da igram sve bolje i da dobijam sve veću minutažu... Video sam pre neki dan mudrost na Fejsu da je Sizif u stvari srećan lik, jer je napredak ka vrhu dovoljan da ispuni srce čoveka. Frki je izgleda verovao u to.

Završavam krilca i polazim kući. Frki me obaveštava da treba da odradim vežbe kad stignem, ali i da pre spavanja mogu da odgledam jedan film. Prijatno veče u najavi.

Ponekad se zapitam da li sam lud, ali ubrzo odbacim tu mogućnost. Znam da je Frki tu kao što znam kako da pomerim prst na ruci. I znam da mi želi dobro. Kao većina ljudi, lenj sam i uplašen, ali imam nešto što oni nemaju. Imam vanzemaljca u glavi.

17.17 — ALT CTRL DI-DIT

"Milane, ja ću prvo da odjurim do banke, pa na pijacu, u povratku do apoteke, i...", Mirjana je pravila plan dok je jurcala po kući nabacujući na sebe delove garderobe, uplićući se u dugi karirani šal. Ja sam, uobičajeno, sedeo za velikim stolom u nazovi dnevnoj sobi – koja je bila ujedno i radna soba i naša spavaća soba i trpezarija, i maltretirao laptop, nikako ne uspevajući da se nateram da počnem da radim. Jeste, bio je otvoren i Fejsbuk, i Jutjub i agregator vesti. Dan je započinjao uz šolju čaja od nane, a Mirjana je bila samo bonus za razbuđivanje.

"I, evo ti Mladena", završi moja supruga sa nabrajanjem, i stavi mi u krilo našeg jednogodišnjeg sina. Bonus broj dva, pomislih ja. Prošli put kada smo zajedno "radili" zaglupeo mi se kompjuter pa smo se igrali resetovanja uz Alt Ctrl Di-dit! Iako će Mladen biti genije, čvrsto sam bio ubeđen, ja sam bio zadužen da kažem Alt Ctrl, a on je rado dodao ono Di-dit! To što je nestala zamrznuta slika sa ekrana nije ostavio baš neki jak utisak.

"Paaaaa, znaš, ipak će mi trebati obe ruke za kucanje", pokušah da se unapred opravdam, grleći Mladena, koji je već stavio obe ruke u usta i veselo balavio.

"E, pa, ponosni oče – dete je preče od svega ostalog!", dobaci Mirjana našu mantru, izlazeći iz stana. "Ćao!", veselo odzvoni njen glas, dok su se vrata zatvarala.

"Znači, momci su ostali sami", reko sam sebi i pogledah nadole ka sinu, koji mi je uzvratio pogled. Obe ruke u ustima. Da li to pokušava da postavi Ginisov rekord u broju prstiju koje pokušava da proguta, pomislih i suzbih želju da jednom rukom izguglam da li uopšte postoji takav rekord.

Mi smo bili "3M" – Mladen, Mirjana i Milan. Moj prijatelj Vesko nas je uredno pitao kada ćemo da postanemo "4M"? Ispostavilo se da je to bio naziv nekog prastarog jugoslovenskog benda. Eto, nikada nisam ni probao da ih pronađem na netu, da preslušam neku njihovu pesmu.

Mladen je i dalje mirno sedeo na mom kolenu, oslonjen o moj stomak, pošto sam se malo zavalio u "direktorsku stolicu" (one čuvene, od skaja, pa na točkiće, za ljude koji mnogo vremena provode ispred ekrana) i pridržavao svog sina levom rukom. Desna je ostala slobodna za miša i tastaturu. Pa, kad ćemo, ako nećemo sad, da vidimo kako su zvučali ti 4M, pomislih, izbacujući trenutno iz glave ideju da treba nastaviti sa programiranjem projekta koji treba i neki novac da donese u kuću.

Jutjub mi je bio već otvoren, treba samo ukucati slovo i brojku u pretraživaču – stvarno nije zahtevno. Kuc-kuc i pretraživač mi je ponudio raznorazna čudesa, među njima i 4M sa pesmom "Tvoj glas" sa festivala Opatija 1968. godine. "Oooooo... ajde da probamo ovo Mladene", oduševih se i pustih.

Četvorica tankih momaka i pesma. "Paaaa... nije nas baš ubedila", prokomentarisah. Sin nije obratio pažnju, ali je bar izvadio jednu ruku iz usta. "Rastu zubići, a?" prokomentarisah.

"Hajde, Mladene, da probamo" ovu drugu. I uključih "Idem i ja". Ah, to je već bilo nešto drugo. Veseli ritam, malo šaljiv tekst i način pevanja. Mladen se zainteresovao.

"Idem i jaaaaaa... ne ti ne", počeo sam da pevam i pocupkujem sina. Ovaj se nije bunio, već je netremice gledao u ekran. "Ne ti ne!", nastavljao sam ja da otkrivam pesmu.

Moje zarazno oduševljene se prenelo na Mladena. Izvadio je i drugu ruku iz usta, podigao je, okrenuo glavu i pogledao me razvukavši usta u osmeh.

"Jel' da da je super!", upitah ga i umesto odgovora, Mladen samo reče "Di-dit" i udari sa obe ruke po tastaturi!

U trenutku se sve zamrzlo! Bukvalno! I dalje sam video sto, kompjuter, nakačen televizor na zidu iza, ali sve je to delovalo kao transparentna pozadina na koju treba da ubacim sadržaj nekog sajta. Preko toga se stvorila gomila 3D slika, za koje sam nekako znao da predstavljaju konekcije sa HelloVision-om, NTT East-om, Orange-om i ostalim navećim provajderima. Samo je trebalo posegnuti rukom i ceo internet je bio tu! Na dlanu! A, ja nisam znao kako.

Moj sin je zbunjeno gledao, očigledno uhvaćen u istu magiju kao i ja. Sklonio je ručice sa tastature. Refleksno sam pomerio miša ali se ništa nije desilo. Kako ovo radi, zapitah se, a umesto odgovora ta mentalna slika ožive – jedan 3D kvadrat se uveliča i centrira – a u njemu ugledah dva velika sjajna oka. Preko jednog pređe crni kapak.

– SHAZZZ'MA ON PRONK!

To nisu bile oči sa ovog sveta. Odmah mi je bilo jasno. Imao sam samo još mentalnu sliku ravnog čela, bez kose, i pištećeg zvuka koji me je obuhvatao.

– SHAZZZ'MA ON SPLIM QUON!!

Instinktivno sam stegao Mladena. Pišteći zvuk se pojačao, oči su me/nas sada nemo posmatrale. Ja sam, ne verujući, gledao u vanzemaljski lik. Šta sad?

Situaciju je prekinuo moj sin. Ubeđen sam u to – budući veliki programer. Priznajem, nisam nešto ni stigao da pomislim da li je zapravo on isto video ono što i ja, čuo što i ja i kako je to shvatao. Ali, izgleda da mu se to sve nije svidelo, pa je uradio najlogičniju stvar. Lupio je po tastaturi. Sa obe ruke. I veza se prekinula. Odjednom.

Mladen je nervozno stavio jednu ruku u usta i ispustio neki zvuk za koji i dalje nisam mogao da znam da li znači oduševljenje ili ko zna šta. Poradićemo na komunikaciji, već. Ja sam se samo stropoštao unazad na naslon fotelje, shvatajući da sam prethodnih... nekoliko sekundi, bio prav kao sveća. I da sam sad počeo da se odjednom znojim, da mi srce lupa...

Bio je to prvi kontakt. Mada, u trenutku pomislih, možda je i neko pre mene... slučajno pritisnuo ko zna koju kombinaciju tastera i otkrio da imamo i vanzemaljce na netu. Gospode bože, pomislih. Šta sad?

Misli su mi proletale kroz glavu, milion pitanja... Da li su oni zapravo ovde, ili su se nekako povezali na naš internet?

Možda postoji intergalaktički internet i mi smo na njemu? Zašto nas ne kontaktiraju otvoreno? Da li nas samo proučavaju?

Mladen me je prekinuo svojim novim glasom (euuuu – šta god to značilo), i ponovnim stavljanjem obe ruke u usta. Glavni krivac prvog kontakta je sedeo na mojoj nozi, i izgleda već zaboravio ono što se desilo pre par minuta. Shvatih da ćemo zajedno morati da poradimo na radu sa tastaturom, ako budemo hteli da ponovo vidimo ona dva sjajna oka.

18.18 — FREJA

Tog su se jutra komunikacioni kanali usijali od prometa. Čak su dve glasovne poruke čekale Haralampija: prizor na Freji tako neobičan, da se graničio s opskurnim.

Mada su posteri za regrutaciju tvrdili nešto korenito drugačije (nov život čeka na **vas**, krenite u avanturu **danas**, osvojite neimenovane **svetove**, postanite **pioniri** beskraja i tako te trice), stvar je u praksi bila drugačija.

Freja je lepo ime za jednu planetu, ali to je, nažalost, jedina dobra stvar koja se o njoj može reći. U svakom drugom pogledu, to je jedan daleki, kriogeni košmar.

Možda bi prizor s druge strane monokristalnog okna kupole i bio inspirativan za kakvu lirsku, poetski nastrojenu dušu: pepeljastosivi krš istačkan azurnim jezercima zaleđenog vodonika, garavi obsidijanski greben, šuplje nebo boje rđe i na njemu užežena zvezda što odaje svetlosti koliko i ulično osvetljenje, ali na Haralampija je sve to ostavljalo samo čemeran utisak.

Prosečna dnevna temperatura se uglavnom koleba iznad apsolutne nule, atmosfera nije vredna pomena, i još jedino čađave pahulje metana daju malo živosti mrtvom pejzažu. Kao da to nije dovoljno, pri svakom izlasku van kupole, valja pripaziti na smaragdnozelene žile zaleđenog plina, koje imaju običaj da eksplodiraju čim se iole otope.

Stud i ništavilo.

Da ne bi zastranio, Haralampije se pridržavao svoje

dnevne rutine – ako se u toj sedamdesetdvočasovnoj smeni obdanice i neprozirnog mraka može reći šta je dan a šta noć – i ustaljene navike nije menjao ni pod kojim uslovom...

Osim kada komunikacione lampice sijaju kao novogodišnje drvo.

Prva je poruka dogmizala iz daleka, godinama se razvlačeći od jedne metalne kante do druge, zamršenom mrežom satelita. Poslale su je budže iz Korporacije: niko drugi ne bi mogao sebi priuštiti takav trošak. Mora da im je dogorelo do noktiju, zaključa Haralampije, s obzirom da im je to bila već treća poruka u poslednjih sedamnaest godina. Ekvivalent celodnevnog zivkanja, tu, na dalekoj Freji.

Treba ih, premda, razumeti: bili su do guše u ratu vrsta. Haralampije izdade komandu za reprodukciju glasovne poruke.

– Korporacija za eksploataciju međuzvezdanih resursa zove rudnu stanicu "Napredak"– zakrčao je glas nekog direktorčića, ili kakvog činovnika – šljakera sa daleke Zemlje. – Slava vama, hrabri pioniru, junače novog doba! Primili smo vaš izveštaj!

Dramska pauza, prekinuta dalekim šuškanjem.

– Pozdravljamo vaše nadljudske žrtve i napore kojima ste svakodnevno izloženi! U ovo doba herojske stradije i Golgote, Vi ste luč koja rasteruje mrak, poslednji bastion čovečanstva! Vaše ime i dela nikada neće biti zaboravljeni!

Još šuškanja i premetanja.

– Kao i svakog pravog humanoida i patriotu, sigurno vas

zanima kako napreduje naš pravedni boj protiv čudovišnog soja sa Keplera, i zato vas nećemo držati u neizvesnosti. Radujte se: naša borba je plodonosna, i čovečanstvo ubedljivo pobeđuje na svim horizontima, u svojoj težnji za život pod suncem slobode!

– Međutim – zakrča glas – postoje određene poteškoće kojima vas nećemo zamarati, ali koje nas sprečavaju da vam ovog trenutka izađemo u susret po pitanju potražnje koju ste nam Vi ljubazno poslali. Odeljenje za nabavke, između ostalog, ne razume prioritet takvih artikala kao što su "đenga tablice, domine i Monopol". Molimo za hitno obrazloženje!

(A da je tražio termonuklearno oružije, to im ne bi bilo čudno.)

– Takođe vas podsećamo da prošli put niste podneli raport o ratnim dejstvima. Po prijemu ove poruke, hitno nas obavestite o stanju na Freji. Oglašavanje o zapovesti se neće tolerisati. Neprijatelj ne sme spustiti svoje štokave, hitinske zglavke na rudni kop! Slava Korporaciji, slava Sponzorima, slava Čovečanstvu!

Šuštanje se prekide, i Haralampije ostade sam u monokristalnoj kupoli, usred mrazne pustoši.

Situacija, očigledno, nije bila baš najvedrija. Ali vesti uvek kasno stižu na Freju, i mnogo se toga moglo promeniti od kada je ova poruka poslata.

Kada je Haralampije tek stigao, pre mnogo decenija, dezorijentisan nakon ledenog sna i dugog leta, odnosi čovečanstva i civilizacije sa planete Kepler su bili idilični,

ušećereni. "Naša davno izgubljena braća po ugljeniku i intelektu", tako su ih zvali. "Dve mlade civilizacije što bratski, ruku pod ruku, streme ka zvezdama" glasile su motivacione poruke od budža iz komande.

Tek kada su se braća pretvorila u "eksplatorske predatore", u "neverne kukce", "tuđine" i "svemirske bubašvabe", jasno je postalo da nešto ne štima. A i kako bi? Planete sa adekvatnom smešom gasova, nalik na Zemlju ili Kepler, nisu tako česte. A ima tu i drugih pitanja. Ko ima prednost usisavanja metana iz atmosfere Jupitera? Kome više trebaju radioaktivne rude, fosilni ostaci i topla mora dalekih svetova? Takvi nesporazumi imaju tendenciju da vise u vazduhu.

Ne želeći da se glavonje iz Korporacije previše sekiraju, Haralampije izdade komandu za glasovno snimanje.

– Rudna stanica "Napredak" – reče Haralampije. – Vaša poruka primljena. Ratni izveštaj...

Pažljivo je osmotrio monitore. *K vragu.*

– Uprkos prethodnim uspesima, neprijatelj je usvojio novu taktiku. Situacija je napeta – reče Haralampije polako, kao da bira svaku reč. – Patimo od brojnih gubitaka, izgubili smo svu artiljerijsku podršku, taktički smo svedeni na jako uzak perimetar. Neprijateljski pešaci su probili prvu liniju odbrane. Kontraofanziva je trenutno jedina razumna opcija. Videćemo kakvog će biti dejstva.

Zamislilo se za trenutak, i dodao:

– Potvrđujem prethodna trebovanja kao prioritet. Slava

sponzorima!

Izdao je komandu, i snop informacija štrcnu van frejine orbite, na svom dugom, dugom gmizanju ka Zemlji.

Haralampije pogleda narednu poruku: ova je došla s druge strane obsidijanskog grebena, iz komšiluka, takoreći. Uz adekvatan video sadržaj, ovoga puta.

Ralje kukca i dve drhtave antene ispuniše monitor. Neobično skričanje i cvrčanje se zaori kupolom. Potom je sliku zamenila jedna druga, statična, podeljena na crno-bele kvadrate.

– Nešto se nećkaju– reče Haralampije. – Ništa nisu poslali. A sad ćuti, moram da se skoncentrišem...

Nije slagao, situacija jeste bila napeta. Dugo je buljio u monitor. *Kad li se pre tako izbezobrazio?* Haralampije se namršti, protrlja lice, obriše znojave šake o pantalone i donese odluku. Kontraofanziva jeste bila jedina razumna opcija.

– Skakač G8, šah – promrmljao je Haralampije.

19.19 — PROBNI RAD

U ulici hrane gde se mirisi pljeskavica, girosa i kineskih začina bore za naklonost prolaznika udenuta je neupadljiva braon kancelarija s natpisom "Agencija za izučavanje čoveka i svemira". Devojka zastaje na samom ulazu, osvrće se da vidi da li je neko posmatra, dvoumi se neko vreme, a onda ulazi unutra.

To je prostorija četiri sa četiri metra, jedan dugačak kancelarijski sto pretrpan hrpama papira od kojih je dobar deo završio na podu, zidovi su potpuno oblepljeni fotografijama raznih svetlećih objekata, preko polovine jednog zida je zvezdana karta, a odmah pored nje mapa meseca.

Čovek neobično negovane crvene brade ustaje, visok je i mršav, pre nego što išta izgovara već se prijateljski osmehuje.

"Gde je muž?"

Devojka se potpuno zbuni; mahnula je rukama kao pripomoć, ali ne nađe prigodne reči.

"Odustao je!" nastavi čovek. "Muškarci su kolebljivi i vrlo često osporavaju svoja ranija tvrđenja."

"Ne, ne", reče devojka najzad.

"Šta ne? Došli ste da prijavite neidentifikovanu pojavu? Imate možda snimke."

Devojka shvata da više nema kud i da mora konačno da progovori da bi njen dolazak ovde ovakvim povodom uopšte imao smisla. "Oglas za sekretaricu", istiskuje iz sebe.

"A, to..." Čovek seda nazad u svoju fotelju, gotovo razočaran. Tren je prazno zagledan ispred sebe, a zatim ponovo živne: "Pretpostavljam da znaš čime se mi bavimo ovde?"

Devojka neodređeno mahnu rukama.

"Veruješ li u vanzemaljce?" stiže je sledeće pitanje.

Devojka nije znala da li treba da kaže veruje li ili ne veruje. Znala je samo da joj je posao bio neophodan, pa reče: "Da su zaista ovde, bilo bi u Dnevniku?"

"Misliš? Nije ti palo na pamet da postoji neka veća permutacija oko svega toga."

Devojka slegnu ramenima.

U tom trenutku, neko pokuca na vrata i odmah se pojaviše dvoje.

"Ah", reče čovek, "njih zapravo očekujem, najavili su se još juče." Onda pokaza devojci stolicu u uglu. "Sedi tamo i gledaj šta mi ovde radimo."

Zatim ponudi novopridošli par da sednu preko puta njega.

"Mi smo razgovarali juče telefonom?"

"Jesmo", reče žena. "Ja sam zvala."

"Pre nego što nastavimo, samo da znate, celokupan ovaj razgovor se snima... Dakle, vi ste videli nešto što ne umete da objasnite i želite da vam stručnjaci rastumače. Imate li fotografije, bilo kakav video ili zvučni zapis?"

Oboje odmahnuše glavom.

"Bilo je brzo", reče muž.

"Ali ste sigurni šta ste videli?"

"Jesmo", reče žena.

Muž neodređeno slegnu ramenima.

"Koje doba dana je bilo?"

"Popodne", reče muž. "Vraćali smo se iz Tempa i na parking, u smeru prema gradu videli smo nešto na nebu."

"Tempo prema Zagrebu?"

"Da."

"Znate da tamo imate aerodrom Beograd, pa vojni aerodrom Batajnica i još jedan mali poljoprivredni aerodrom?"

"Ovo nije bio avion?" reče žena odlučno.

"A šta jeste bilo?" reče čovek.

"Ne znam. Zato smo došli. Rečeno nam je da ste vi stručnjak."

"Najbolji u regionu. Ali ima mnogo pogrešnih viđanja, lažnih prijavljivanja i nepouzdatih svedoka."

"Znamo šta smo videli", ponovi žena tvrdoglavo.

"Šta ste videli?"

"Svetleći leteći objekat."

"Kog oblika."

"Pa to je čudno", reče muž. "Ja bih se zakleo da je elipsa, a moja žena misli da je valjak."

"Svetleći valjak na nebu?"

"Da", reče žena. "Kotrljao se."

"Kako znate da se kotrljao ako je svetleo? Nešto je treperilo na njemu?"

Žena je zamišljeno vrtela prstom ispred očiju, kao da priziva sliku kotrljajućeg valjka, ali ništa nije rekla.

"Vidite", počeo čovek, "mi ovde klasifikujemo sve prijavljene pojave, ali vas dvoje ste bili jedno pored drugog, na istom mestu, gledali ste istovremeno pojavu na nebu i imate različite ekspresije. Ne možete oboje biti u pravu. Imamo ovde hiljade zabeleženih slučajeva. Niko nikada nije video valjak koji se kotrlja u vazduhu. Zabeleženo je dosta slučajeva kotrljajućih oblaka iznad Fruške gore, ali ovako daleko ne."

"Nije bio valjak", reče muž. "Bio je disk."

Žena odmahnu glavom. "Trebalo da nosi naočare, a ne želi jer ga čine starijim. Nisam uopšte sigurna koliko on dobro vidi, posebno na daljinu."

"Sad ćeš me napraviti ćoravim? Ja bar nosim naočare dok vozim, a ti nećeš da priznaš da ti je vid oslabio. Kad čitaš nabijaš nos u papir..."

"Polako", reče riđobradi čovek, ustajući. "Nije sporno da ste nešto videli, ali to zasigurno nisu vanzemaljske letilice... od hiljadu prijava tek dve-tri mogu da se uzmu u ozbiljno razmatranje."

"A naše ne može?" reče žena gotovo ljutito. "Ja sam tehnolog po struci, imam naučno obrazovanje, razlikujem geometrijske figure, znam šta sam videla."

"Verujem da vi verujete da ste videli vanzemaljski brod. Ali ljudi svašta viđaju. I svašta traže. Evo, pre neki dan bio čovek iz Prokuplja, neki kafedžija koji je napravio veliki motel na putu Niš-

Priština koji nije nikada proradio. I propada mu posao. Došao kod mene da moli i plati koliko god da mu izdam potvrdu da se iznad njegovog motela redovno viđaju vanzemaljski brodovi, a on će naći nekoga da za *Treće oko* napiše članak o vanzemaljskoj bazi u Kuršumliji ili tako negde."

"Je l' vi to nas optužujete da smo prevaranti?" uskočoperi se žena ustajući. "Ja sam očekivala da ste vi kao pobornik prisutnosti vanzemaljaca otvorenog uma, a vi samo vidite prevare."

"Žao mi je, ali pogrešna zapažanja i zaključci su najčešći ishod."

"Idemo", reče besno žena i muž poslušno otrča za njom.

"Eto", reče čovek devojci kada su ostali sami. "Vidiš sada čime se ovde bavimo."

"Pa baš i ne", reče devojka. "Niste se pretrgli da im date podršku."

"Veruješ li ti u vanzemaljce?"

"Ne, ali ima ljudi koji veruju i meni se činilo da je ovo mesto koje bi trebalo da bude na strani onih koji tvrde da su oni tu negde oko nas."

"Moramo biti realni."

"Iskreno, na tren sam pomislila da ste vi vanzemaljac sa radnim zadatkom na Zemlji da razuverava i zamajava one koji su zaista nešto videli."

Čovekov pogled najednom postade hladan i pronicljiv. "Sviđa mi se tvoja maštovitost", reče. "Možda se ispostavi da si prava osoba za ovaj posao."

"Ja još uvek ne znam tačno šta se ovde radi."

"Pratićeš me mesec dana. Probni rad. Onda ćemo videti kako tebi sve to izgleda i kako ti izgledaš meni. OK?"

"OK."

"A sada idi preko puta u pekaru i donesi mi burek s pečurkama i dva jogurta. Evo ti pare. Uzmi nešto i sebi. Imaju sjajne kiflice sa pomorandžom. Uzmi šta god želiš, sve je uglavnom dobro."

Prihvatajući novac devojci pogled pade na sto između njih, gde se nalazio papir koji ona prepozna kao spisak viđenih neidentifikovanih objekata. Rotirajući valjak je bio daleko najčešći oblik. Devojka najednom oseti hladnoću oko srca i strese se. Podigla je pogled i susrela se sa očima, neobično tamnim i dubokim u kojima kao da su se ogledale neizmerne dubine kosmosa.

20.20 — KOREN

Mislio je da se u vozu nalaze samo otac, otpad i on. Od kada su kročili kroz gvozdena vrata vagona na perifernoj stanici Komplexa, nije video ljude. Nekada, znao je, u ovakvom prevozu bilo je života, ali za tim više nije bilo potrebe. Nije se putovalo van nastanjive zone. Ona je bila ponos preostale civilizacije, simbol društvene želje za samoodržanjem i svaka nova generacija radala se sa istim ciljem.

Ipak, nisu svi bili takvi. Prvo njegova majka, sada i njih dvojica. Možda je bilo i drugih, ali nije ih poznavao. Satima je razmišljao o njoj, oguglao na miris truleži, preispitujući očevo obećanje da će je ponovo videti, kada teški koraci odjeknuše u kovčegu kompozicije. Otac ga zagrlji. Osećajući da ovo neće biti prijatan susret, on potraži strah na njegovom licu. Nije ga bilo.

Grbava prilika u izlizanom mantilu, vukla se tromo kroz hrpe onoga što više nije imalo primenu na mestu sa koga su krenuli. Kada im se približila na svega metar ili dva, zastala je i začuđeno izustila:

„Budalo.“

Otac se nasmejao.

„Produži dalje.“

„Zar vodiš i dete?“

„Vodim.“

„Što ga nisi dao socijali? Ima pravo da živi.“

„To mu pravo ne oduzimam.“

„Društvo bi ga udesilo za nešto.“

„Nešto, kao ti?“

„Šta meni fali?“

„Svakoga dana okružen si smećem. To zoveš životom?“

„Tradicija je da se poštuje. Ja sam mog starog nasledio u ovome, a gde će tvoj tebe? Budalo!“, odgovori grbavac i uputi se u sledeći vagon. Dečak je čekao, plašeći se da će se vratiti, svestan da u njegovom tonu nešto nije bilo u redu, da razgovor kome je prisustvovao dovodi u sumnju sve ono čemu se radovao kada su krenuli na putovanje. Otac kao da je osećao to što ga tišti, te bi mu s vremena na vreme blago stisnuo mišicu.

„Tata, zašto te je nazvao budalom?“

„Zato što ne razume.“

„Da li ja razumem?“

„Razumeš.“

Otac nikada nije lagao, ali mu on ipak nije poverovao.

„Šta je tradicija?“

Nije očekivao odgovor, verujući da je zašao u oblast koja ne pripada deci. Pogrešio je.

„Zavisi sine. Za svakoga je drugačija, ali većina misli da za sve treba da bude ista.“

„Ti tako ne misliš?“

„Ne.“

„A šta je tradicija za ovog čoveka?“

„On u njoj vidi ovaj voz.“

„A ti?“

„Ja vidim samo smeće. A šta ti vidiš?“

„I jedno i drugo.“

Prvi put nakon dugo vremena, otac se iskreno nasmeja. Odjednom se osetio važnim i to mu je prijalo.

„Ti si pametan mali čovek.“

Ubrzo su ponovo utonuli u ćutanje, ali je sada bio daleko mirniji. Potražio je sećanje na majku. Pamtio je glas. I ruku. Ruku koja budi toliko strana, a opet bliska osećanja. Ni on poput nje nije voleo Kompleks, bez obzira na povremene lepe trenutke koje je provodio u igri čekajući oca da se vrati sa rada. Uživao je kada bi mu pričao u njoj, dopuštajući mu da vešto izbegne teme koje su se ticale njenog odlaska. Pretpostavljao je da su se svađali, jer to su činili i roditelji druge dece. Doduše, niko od njih nije ni pomišljao da ode na površinu, ali to ga više nije mučilo. Sada je samo bilo važno to što će joj se konačno pridružiti.

Odjednom, začu se tresak a potom i snažna škripa. On pokuša da ustane, pa posrnu natrag ali ga otac spretno podiže i uze u naručje. Zid vagona otkaci se u trenutku, otkrivajući sumorno podzemlje i pre nego što je mogao da se navikne na neočekivani prizor tlo pod njima poče da se nagiba kako bi izručilo smrdljivi teret kojim su bili okruženi. Otac je bio spreman, te ih je uz nekoliko spretnih skokova izbavio iz bučne mašine i spustio ga tek nakon nekoliko minuta posrtanja kroz ostatke onoga od čega su rešili da pobegnu. Ubrzo se nađoše kraj strmih stepenica koje su vodile ka površini.

„Jesi li spreman za ravnicu?“, upita ga uzbuđeno.

„Da li je mama gore?“, uzvрати on pitanjem.

„Jeste. Hajdemo.“

Učini mu se da čuje zvuk voza, no to ga više nije interesovalo. Svetlo se pojačavalo, ali to nije ono što ga je činilo uzbuđenim. I kompleks je imao otvore kroz koje se moglo videti nebo. Miris je bio ono što ga je ispunjavalo, čudesan miris koji nikada nije iskusio i koji je udisao sve sebičnije. Ipak, ni on se nije mogao porediti sa prizorom koji je ugledao, kada su konačno izbili na površinu.

Drveće, veće od onoga koje je imao priliku da vidi u knjigama, pulsiralo je u savršenom ritmu, uzdižući se sa svih strana beskrajnog polja na kome su se našli. Raznobojne iskre, nestvarne lepote, kružile su oko glatkih grana. Pre nego što je uspeo da prozbori one doleteše do njih i zaplesashe u ludom ritmu.

„Tata ko su one?“, upita dečak opijeno.

„Spore.“, i očev glas bio je težak.

„Nisam znao da je ovako lepo.“

„Mnogi još uvek to ne znaju.“

„Mama je znala?“

„Jeste.“

„Gde je ona?“

Otac pruži ruku ka krošnjama.

„Ovde je, zar ne vidiš? Uskoro ćemo joj se pridružiti.“

Dečak se borio da ostane budan, osećajući kako ga iskre ispunjavaju. Bilo je čudnovato lepo.

„Drugačije je, drugačije nego što su govorili...”

„Nije oduvek bilo ovako. Došle su iznenada i promenile sve. Ova zemlja sada pripada njima, ali ponovo će postati i naša.”

“Tradicija...”, dečak prizva ovu još uvek nedovoljno poznatu reč, ni sam ne shvatajući zašto.

“Tradicija je uvek stvar ličnog izbora.”. tiho mu odgovori otac. “Iz nje se, sine moj, rađaju čudesne stvari samo ukoliko sami odaberemo tlo na kome ćemo je zasaditi.”

Dečak pomisli da ga razume, dok se spuštao licem ka mekoj zemlji. U magnovenju, čudnovato lagan, zaboravljao je sve stege koje su mu nametnuli tamo odakle je dolazio. Apsolutna sloboda bila je divna, baš kao i koren koji je rastao u njemu.

21.21 — SARDONSKI SMEH

Milan je pio svoju drugu kafu. Nije mogao da se otrezni od sinoćnog slavlja. Njegov najbolji drug iz detinjstva Aleksandar je postao otac kada su svi bili izgubili nadu u to. Posle uspešne veštačke oplodnje njegova žena rodila je blizance. I to dva sina. Popila se reka rakije, izgovorile su se na stotinu zdravica i pocepalo oko deset košulja.

Sada se Milan šetao po stanu uzimajući po gutljaj svaki put kada bi napravio tri kruga. Pokušavao je da tako održi mozak budnim. Nije uspevao jer mu se činilo da hoda po vodi i da lebdi. Želeo je da javi profesoru Ljubenoviću da ne može da dođe, ali nije smeo. On je bio jedna od njegovih najboljih mušterija, a od kada mu je žena preminula postao je mrgud kome nije trebalo mnogo da se naljuti na nekoga. Milanova žena je odvezla njihovu ćerku Tatjanu do svojih, a onda produžila na posao. Radila je u obližnjem kozmetičarskom salonu.

Ušao je u stan profesora Ljubenovića pošto mu je kratko zvonio na vrata. On je sedeo u sofi od kože i gledao prazno u televizor.

„Dobar dan.“ – reče Milan

„Dobar dan.“ – odgovori mu profesor, ugasi televizor i ustade sa sofe

„Kako ste?“

„Dobro. Premestio sam stvari u dnevnu sobu kako si mi i rekao.

Ogledalo u neorokoko stilu, ono secesijsko ogledalo sa ramom od hrastovine i duborezom i onaj sto od sto kila sa mermernom pločom i metalnim nogama. Koliko će ti biti potrebno vremena?“

„Par dana.“

„Kako?“

„Dok ih odvezem do radionice...“

„Ne! Ne! Ne! Sredićete ih ovde. Oni su porodično nasledje i ne želim da se pomeraju.“

Milan je stajao zbunjen i piljio u profesora. Poželeo je da mu lupi šamar zbog njegove nadmenosti. Uvek je na druge ljude gledao sa visine i nikada to pre nije smetalo Milanu. Danas je bio mamuran i još uvek preterano senzitivan za bilo kakve razgovore sa egomanijcima.

„Dobro, ako ne mogu da ih pomeram mogu da ih odradim. Dobiću više para, a manje će me boleti ledja.“ – pomisli Milan

„Za par sati.“ – reče Milan

Profesor se zadovoljno nasmešio, otišao do ormana od ružinog drveta, izvadio stari mantil i rekao:

„Dobro, ja ću otići do parka da hranim golubove i da čitam.“

„Ostanite u spavaćoj sobi.“

„Ne mogu. Smeta mi miris farbe. Nadam se da si poneo onu koja ne smrdi.“

„Kao i uvek.“

Profesor se nasmejao i izišao iz stana.

Milan je usporeno izvadio farbe iz torbe i tada je shvatio da je poneo nitro boje koje su najviše smrdele. Bila je nedelja, bio je

siguran da nema rezerve kod kuće, a nijedna farbara nije u blizini radila pošto je profesor živeo u Zemun Polju. Profesor je trebao da se vrati za nekoliko sati. Nije smeo da ga iznervira, ali nije mogao ni da „odradi“ posao za manje od dva sata.

Odlučio je da farba sa ovim bojama, pa će mu reći da ih je koristio jer one manje oštećuju drvo.

Otvorio je prvu konzervu boje uz veliku muku. Mišići u rukama mu se još nisu probudili. Činilo mu se da ima ruke od želea. Uzeo je nož i pažljivo isekao zaštitnu aluminijumsku foliju. Zapahnuo ga je jak miris nitro farbe. Zamantalo mu se u glavi i dok je pokušavao da povрати ravnotežu je oborio konzervu na pod. Boja se razlila na tepih. Milan je pao na pod i počeo da krklja kao da se guši. Tada su dva muškarca s polucilindrima, staromodnim mantilima i crnim pantalonama izišla iz nevidljive sonde. Visoki je otvorio prozor, a niski je sipao neku tečnost u Milanovo grlo od koje se on odmah povratio. Kao oparen je skočio na noge i upitao ih:

„Ko ste vi? Šta vi tražite ovde?“

„Opustite se. Sve je u redu. Umalo se niste ugušili, pa smo morali da reagujemo. Mi dolazimo u miru. Tako bi trebalo da se predstavljaju vanzemaljci. Zar ne?“ – reče visoki i pogleda ka niskom.

Milan se nasmejao.

„Kakvi vanzemaljci! Bolje bi bilo da paziš šta pričaš ljudima.“

„Ali mi nismo sa Zemlje.“ – doda niski

„Vi vanzemaljci! Vi ste dve budale obučene u odeću od ko zna kada. Bilo bi bolje da odmah odete i neću vas prijaviti policiji.“

„Ovu odeću smo imali u blizini. Nosili smo je kada smo izlazili u viktorijanskoj Engleskoj, a odavno nismo bili napolju. Mi smo bića koja ne praktikuju da nose odeću.“ – reče niski

„Znači da ste neki ljudi nudisti. Moram da sredim ovaj svinjac. Odlazite odavde. Ne želim da vas više ikada vidim.“

„Ne veruje nam.“ – reče visoki niskom

Niski uradi neki pokret rukom kojim on vrati svu boju sa tepiha u kantu. Milan ga zapanjeno pogleda.

„Ovo je sigurno neka vrsta hipnoze.“

Visoki ispali pomeri ruku i ona dva ogledala i noge od stola su bili ošmirglani. Farba je počela da kulja iz kante poput lave iz vulkana, a zatim se popela do ošmirglanih površina, poput gusenice, i ostala tamo.

„Da li i ovo može hipnoza?“ – upita visoki, a onda se obojica počеше da se smeju sardonskim smehom

Milan je gledao u ram ogledala. Farba je bila nanescna delikatnim potezima koje on nikada nije mogao da postigne, a uz to se osušila i nije uopšte smrdela.

„Kako ste to uspeli da uradite?“

„Dozvolite nam da se predstavimo. Moje ime je Martin.“ – reče visoki

„A moje je Bob. To su naša zemaljska imena. Dolazimo sa planete Ašdan. Odavno smo dostigli treći tip civilizacije na Kardaševovoj

skali. Vi barem to zovete tako. Mi smo besmrtni, možemo da pomeramo zvezde i da crpimo energiju iz univerzuma.“

„Šta onda tražite na Zemlji?“

„Radimo kao antropolozi. Istražujemo primitivne civilizacije tako da uopšte ne stupamo u kontakt sa njima.“ – reče Bob

„Po čemu sam ja poseban?“

Martin i Bob se nasmejaše sardonskim smehom. Bob dade reč Martinu.

„Posle trista pedeset godina provedenih u nevidljivoj sondi pronašli smo savršen primerak čoveka, a to si baš ti.“

Milan s čudjenjem pokaza rukom ka sebi.

„Da, baš ti. Jer ti si osoba koja nikada neće ništa učiniti od svog života, zadovoljna je svojim postojanjem, ne želi da napreduje i uči. Nisi shvatio da profesor Ljubenović nije profesor sa fakulteta u penziji nego samo umišljeni bogataš koji želi da ga ljudi tako zovu. Ti si odličan primerak čoveka koji će završiti tamo gde je i počeo. Zlatna sredina proseka.“

„Zato ste me spasili?“

Njih dvojica se ponovo nasmejaše sardonskim smehom.

„Ovde smo već četristo godina. Želimo da se naše istraživanje i završi. Imamo i mi porodice na Ašdenu.“ – reče Bob
„Mogli biste da pomognete zemljanima umešto što se igrate istraživača.“

„Svaka planeta mora da se izbori za svoj opstanak. Kada bi došli vi biste na nas gledali ko na bogove, što bi unazadilo napredak bilo koje civilizacije. Tvoja planeta bi trebala da postane

Kardaševa civilizacija prvog tipa ili planetarna civilizacija za oko sto godina. Mi verujemo da ćete uspeti. Devedeset devet posto smo sigurni da ćete uspeti. Sada moramo da idemo. Bilo bi bolje za tebe da nikome ne pričaš da si nas susreo.“ – nadoveza se Martin

„Zašto?“

„Niko ti ne bi verovao i svi mislili da si lud.“

Martin i Bob udjoše u svoj nevidljivu sondu. Milan je zbunjeno gledao po sobi pokušavajući da nadje prolaz u kome su nestala ona dva vanzemaljca.

Nije uspeo.

U ušima mu je odzvanjao sardonski smeh Martina i Bob.

Kada je došao kući legao je u kadu i presekao vene, ali su ga i tada spasili Martin i Bob. Pokušao je da se ubije pilulama, bešenjem, bacanjem pred auto, ali su ga ona dva vanzemaljca spasila svaki put.

Sada sedi u azilu i pita se gde je to pogrešio u svom životu.

Bob i Martin sada posmatraju nekoga drugog. Možda baš tebe.

22.22 — SEDMI OBLAK

U kasno popodne, nakon poslednjeg zvona za niže razrede osnovne škole, tri devojčice pođoše ka igralištu u parku velikog grada. Bile su približnog uzrasta, sve tri na sličan način odevene i očešljane. U parku su zbacile ružičaste torbe sa ramena i jednodušno pohrlile ka ljuljaškama.

Tek tamo, u igri, posta vidljivo koliko se razlikuju.

Najstarija i najmlađa pripadale su istom rodu. Poznavalo se to po stasu i izvesnim crtama utisnutim u meka dečja lica, mada su u svemu ostalom bile poput jutra i večeri. Starija se grčevito držala da ne padne sa ljuljaške, uvlačila je glavu među ramena i osvrkala se kao da čeka ga je ugrabi kakva neman iz oblaka. Mlađa se zaletala i odbacivala iz sve snage da bi, kad ljuljaška dostigne najvišu tačku, ushićeno širila ruke.

Treća devojčica se nije ljuljala, samo je sedela u ljuljašci i posmatrala: park, drugarice, ptice kako proleću i ljude koji prolaze. Izgledom se nije isticala. Osim bistrih očiju i ljupkosti koja krasi gotovo sve što je mlado, imala je nezavisnost duha.

Ta osobina nije promakla dečaku koji je pratio drugarice od školskog dvorišta. Strpljivo je čekao da se smrači toliko da sestre podignu torbe i krenu kući. Gledao je za njima dok nisu zamakle i tad se odvažio da se i sam zaljula.

Bistrooka devojčica mu se osmehnula.

”Ta ti ljuljaška ne valja, desna je bolja.”

Dečko je oklevao, niz sličnih susreta usadio mu je oprez, ali ona nije odustajala.

”Zovem se Miljana.”

Odgovorio je osmehom i prihvatio pruženu ruku.

”Nisi iz ovog kraja?”, pitala je i to beše povod da joj oda kako dolazi iz velike daljine. Slatko se smejala kada je izgovorio svoje pravo ime – mnoštvo grlenih glasova, koje ni iz više pokušaja nije uspela da ponovi.

”Ime moje planete može se prevesti kao Sedmi Oblak”, rekao je.

”A tvoje ime?”

”Prevod ćeš znati kad me bolje upoznaš.”

”Kako si pao ovde sa Sedmog Oblaka?”

”Nisam pao. Došao sam da sa umiruće planete spasim što se spasiti može.”

”Umiruće?”

”Zemlja grabi ka svom kraju. Nemamo moć da to zaustavimo, ali činimo koliko se može. Ima još naših poslanika, a ja sam zadužen za ovdašnji narod.”

”Kakva mašta!”

Miljana se smejala, ali joj se u bistrom oku nazirala najdublja ozbiljnost i pažnja.

”Na Sedmom Oblaku nema maštanja. Mi uopšte ne izmišljamo i to je najveća prepreka nastojanju da izbavimo nekoga od vas.”

”Ali, maštanje nije isto što i laž! ”

”Postoji početna greška, nešto kao ispuštena petlja u tkanju ljudskog sveta. Na laži je zasnovan, izmišljotine ga održavaju i na kraju će se raspršiti u nestvarnosti. Možda misliš da su problem ratovi, zagđenje ili zlokobni raspored zvezda? Ne. Život je jači od materijalnog zla, ali je unapred poražen od fantazije. Ljudi će nestati. Ne svi. Nadam se, ne i ti.”

Na Miljaninom čelu se pojavio nabor.

”Nisam sigurna da ubuduće neću izreći nijednu laž!”

Dečak se na to zaljulja i oduševljeno pljesnu rukama.

”Iskrena si. Možeš postati jedna od nas.”

”Zašto ja?”

”Ti si moj izbor. Kada sam prvi put dolazio na Zemlju, nisam poznavao prilike, pa sam išao kod moćnika i istaknutih ljudi. Bio sam na dvoru Dušana Silnog, sedeo za carskom trpezom.”

”Sad se šališ, zar ne?” ciknu Miljana.”Naš jedini car je živio davno...”

Hitro se u sebi preslišala i dodala: ”U četrnaestom veku.”

”Putovanje kroz čovečansku istoriju nije posebno zahtevno za nas. Sad izgledam kao dete, ali to ni izdaleka nije moj pravi lik. Za cara sam bio trubadur i baš smo se fino narazgovarali. Učen čovek, pametan. A tek njegova carica! Zaradovao sam se misleći da ću, pošto pridobijem vladare, lako naći put do naroda. A onda sam Silnom ukazao na slabosti njegovog carevanja. Rekoh da ne valja što sve počasti daje najbližima. Ljudi su odani njemu, ne carstvu, pa kad njega ne bude na svetu; neće mnogo ni od carstva ostati.”

”A car?”

”Umalo da mom telu smakne glavu sa ramena. Izbavio me je Pribac, carev drug iz mladosti, dosetkom da luda glava nije seme zemlji, te da je manja šteta ostaviti je gde je izrasla. Nasamo mi se još narugao i dodao da vladari sebe ne vide kao smrtnike, te da nema dobrih namera koje bi opravdale razgovor o njihovom umiranju.”

”Zar su te mogli ubiti?”

”Mogao sam ostati bez tela, go u tuđini, ali me je Pribčev humor poštediti te neprijatnosti. Uvideo sam da šala ima izuzetnu moć i pošao dalje, pravo kod čoveka od duha, poznatog komediografa. On me je ismejao grđe no Pribac. Bog s tobom, sinko, rekao je, pa zar da u mojim godinama počnem istinu govoriti! Prvo bi mi rođena žena oči iskopala. A svi bi se smejali – meni, ne onome što sam pisao. Nego, da poveriš ti taj jad nekom ozbiljnijem? Lekaru ili možda svešteniku?”

”I?”

”Obratio sam se najvećem naučniku. Taj je, srećom, bio neženja, nije se imao koga bojati. A tek on me je stvarno razočarao.”

”Zašto?”

”Svoje se senke plašio, krio je i šifrovao otkrića da ih glupaci ne koriste za samouništenje. Tako je malo verovao ljudima, a opet mu je bilo žao da se poubijaju, zamisli! Savetovao mi je da nađem biće detinje nevinosti ako hoću da mi se samo istina govori.”

Miljana lagano ustade sa ljuljaške.

”I šta će biti sa tim bićem – ako ga pronađeš?”

”Vratićemo se na Sedmi Oblak.”

”Misliš: ti ćeš se vratiti, a dete ćeš odvesti?”

”Da. I neće nam nedostajati živo groblje gde se istina samo u šali govori, a najpametniji ne smeju da zucnu od tupih i silnika što propisuju i sprovode laž!”

”Kako to misliš: groblje?”

Dečak je ćutao.

”Reci mi, poslaniče sa Sedmog Oblaka, šta će biti sa onima koji nisu za tvoju planetu?”

Nije odgovorio.

”Da li je prećutkivanje laž? ” nastavi Miljana. ”Treba da znaš, dugo si među nama.”

”Zna se da kraj dolazi.”

Miljana prebaci ružičastu torbu preko ramena.

”Može biti”, rekla je. ”A sad me izvini, porodica čeka.”

Dečko skoči sa ljuljaške i potrča za njom.

”Kakva porodica, pa ti i ne znaš ko su ti roditelji, čemu ta laž? Da imaš porodicu koja čeka, otišla bi kući kad i tvoje drugarice.”

”Tačno je da nemam roditelje, a ja ne mislim na njih. Čeka me porodica koju ću napraviti, ona o kojoj sam oduvek maštala.”

23.23 — СВИ НА ИЗБОРЕ, РЕЧЕ ГАБРИЈЕЛ РЕВОЛУЦИЈА И ПУСТИ РАФАЛ ИЗ КАЛАША

Џунгла се пробудила, као пред свитање, али птице нису жамориле познати поздрав сунцу; ко је умео, могао је чути страх у песмама и крештању.

Габријел је отворио оно исправно око, уоштрио скалу олупаног будилника с два звона и схватио да до зоре има још три сата. Од зебње, разбудио се потпуно.

Све јачем птичјем запевању придружили крици мармозета, капуцина и црвених дрекаваца, и кад се прокривио урлик оног јагуар што вечито кружи око побуњеничког логора у нади да ће опет јести нешто двоногo, El Comandante је скочио с лежаја.

Не гледајући, купио је АК47 и изашао из шатора.

Ватра је обасјавала забринута лица избуђених бораца.

Онда се све стишало и злосутна тишина је завладала џунглом.

„Да није шума оног малог водопада на нашем поточићу, цео свет би био глува соба, а павите учкури кошуље што се облачи наопако“, јавило му се.

Као да имају штампан програм, борци пристигли из целог света скупљали су се на стени с које су се видела

удаљена светла главног града и радовали се сваком обореном броду.

Запраштало је. Огромне ватрене кугле су цепале ноћно небо и страшна тутњава се ваљала уз Амазон као плимни талас, који може стене да самелје а џиновска стабла претвори у чачкалице.

Габријел је био збуњен. Питао се да није почео неки општи устанак, а без њих, што не би преживео. Увек је замишљао да је он тај што шаље позивнице за завршну свечаност.

Кад је видео ванземаљске летилице обасјане експлозијама, збуњеност је била потпуна.

„Камеради, они се између себе бију!“ викнуо је.

Иако марксистичко крило побуњеника, неверничко, прекрстио се како је знао и умео, па осуо рафалну паљбу ка небеским лађама заузетим битком, далеко изван домета старог доброг калаша.

...

Побуњеници су се скривали иза већ трулих возила остављених око пута , већ прораслог биљем с мало прохтева.

Делови из тих кршева су одавно у њиховом магацину и скуп су као ватра у раним данима постојања; као и све што се од пада под ослобођење више не производи и, како стоје ствари, више се неће ни производити.

Ватромет смрти је посустао; само један избушен командни брод, терњева и избочина у пламену, падао је као на успореном снимку, ако се ко сећа клипова и филмова.

Као лутке, круто и неприродно, падала је посада заробљена и сићушним сребреним скафандерима.

И, то је то. Неко је победио.

Чим их је битка избудила, на радио-станици скрпљеној од делова електронског отпада, оператор је чуо штаб њиховог дуго вребаног Квислинга и потврду да одмах креће у град, код туђинских господара.

Колона вероватно најочуванијих аутомобила света, који ипак не би прошли технички предмет у Оно доба, стала је пред барикадом; два моћна стабла с треском су пала иза ње и бег учинила немогућим.

Сви су запуцали су без воље, лењо и мрзовољно, без намере да ико буде повређен, и брзо су престали.

„Шта је, El comandante“ отворио је Квислинг прозор, „само из мрака и заседе знаш?“

„Издајниче!“

Запуцали су озбиљније. Чуо се удар метака у лим и јаук неког из заседе.

И кад је изгледало да ће први пут за све ове године бити направљени опасни дугови у крви, преко асфалта је кренула највећа анаконда Амазоније; то што је глува, у

реду, али она није обраћала пажњу ни на топла бића, ни на вибрације.

После су размеравали: прошла је тачно средином између сукобљених страна и у правој линији наставила ка најмоћнијој реци света.

Као по команди, паљба је обустављена и сви су ћутећи посматрали величанствено створење; месечина је била тако јака да се свака шара јасно видела, а уздигнута и пркосна глава биће упамћена и овековечена као нови симбол борбе против туђина.

...

Био је буран револуционарни збор. И суђење.

Квислинг се храбро држао.

„А кога сам то ја тачно издао?“ питао је. „Русе? USofA? Опек? Не засмејавајте ме, камаради. Под сваком окупационом влашћу неко обавља шта се обавити мора.“

„Сад ћеш набрајати оне две школе и болницу...“ љутнуо се Габријел Револуција, „а све што вреди, развукоше!“

„Нећу ништа набрајати. Знаш ли ти, несрећо револуционарна, шта се ноћас догодило? Не знаш. Наравно да не знаш. Окупационе снаге Земља добиле су независност; власти њихове планете неизговоривог имена више се овде не питају. Део лојалних се побунио и поражен је; данас је први дан независне Земље.“

„И даље под њиховом чизмом?“

„Да, мада, више је то патика с неподеривим ђоном. Услов за признање је сагласност Земљана и заступљеност домородаца у власти.“

„Наравно, ти си ту сагласност дао?“

„Шта дао? Ја сам их наговорио да се осамостаљују. Мада, свидело им се одмах да њих стотинак хиљада располажу свим земаљским благом...

...

El comandante је посматрао храбри Квислингов одлазак у прашуму. Осуђен је на смрт због издаје, ипак; за извршење казне нико није био расположен.

Тражио је пиштољ и два метка: један да гађа звер, на пример оног јагуара жељног људи, други за себе ако првим промаши.

Запутио се ка главном граду правом линијом, као она анаконда, за коју се већ прича да ће се вратити кад се све групице удруже и Габријел је мудру закључио да и Квислинг спада у оне неуништиве.

Оставио је фасциклу. За оног што ће га заменити у издајничкој влади, ако се он не појави на седницама у разумном року. „ОД ПРВИХ ДО СЛОБОДНИХ ИЗБОРА – КОРАЦИ“, писало је.

Трипут је Габријел вадио упаљач да то спали и одустајао. Уместо тога, откочио је Калашњиков и запраштао по крошњама, и мило му је било кад су му се

остали команданти придружили, нарочито онај мали, врљави, што јуриша на утврђење које би други заобишли.

„Дуг ће ово бити пут“ протегао се и отишао да се, најзад, добро наспава.